

**Diagnoza
lokalnych zasobów
i potrzeb w zakresie usług
społecznych dla gminy
Grodzisk Mazowiecki**

Mazowsze.
serce Polski

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Łączymy

Aktywizujemy

Wspieramy

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

- 00-844 Warszawa, ul. Grzybowska 80/82
- tel. 22 376 85 00, e-mail: mcps@mcps.com.pl
- www.mcps.com.pl

Dokument wytworzono w okresie wrzesień 2024 – styczeń 2025 r.

Opracowanie: IBC Advisory Spółka Akcyjna oraz Centrum Badań Marketingowych Indicator Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI

Wykaz używanych pojęć i skrótów	5
Wprowadzenie.....	7
Najważniejsze wnioski	9
I. Demografia	9
II. Sytuacja gospodarcza gminy	9
III. Lokalne zasoby usług społecznych	9
IV. Pomoc społeczna.....	9
V. Charakterystyka usług społecznych dla osób starszych w Gminie Grodzisk Mazowiecki w świetle danych zastanych i badań ankietowych	10
VI. Charakterystyka usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w Gminie Grodzisk Mazowiecki w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	11
VII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności w Gminie Grodzisk Mazowiecki w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	12
VIII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w Gminie Grodzisk Mazowiecki w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	13
IX. Charakterystyka usług społecznych dla rodzin z dziećmi w Gminie Grodzisk Mazowiecki w świetle danych zastanych i badań ankietowych	14
X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Grodzisk Mazowiecki w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	15
Rozdział I Diagnoza lokalnych zasobów gminy Grodzisk Mazowiecki w zakresie usług społecznych w świetle analizy Danych zastanych.....	17
I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej.....	17
II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych	19
III. Analiza świadczonych usług społecznych	21
Rozdział II Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki	27
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej.....	27
II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów.....	29
Rozdział III Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Grodzisk Mazowiecki	51
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej.....	51
II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.....	53
III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych.....	54
IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji	57

V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS)	57
VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy	58
Spis tabel	60
Spis wykresów	61

WYKAZ UŻYWANYCH POJĘĆ I SKRÓTÓW

CAPI –wywiad bezpośredni (ang. Computer Assisted Personal Interview).

CAWI – ankieta online (ang. Computer Assisted Web Interview).

CATI – wywiad telefoniczny (ang. Computer-Assisted Telephone Interviewing).

CUS – Centrum Usług Społecznych.

Deinstytucjonalizacja – rozumiana nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki długoterminowej, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania.

Diagnoza – Diagnoza lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych na Mazowszu.

DPS – Dom Pomocy Społecznej.

EFS – Europejski Fundusz Społeczny.

FEPŻ – Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową.

Gmina – podstawowa jednostka samorządu terytorialnego w Polsce, odpowiedzialna za lokalne sprawy publiczne. Jest najmniejszym szczeblem administracji publicznej, obejmującym obszar jednej lub kilku miejscowości.

GUS - Główny Urząd Statystyczny.

JOPS – Jednostka Organizacyjna Pomocy Społecznej.

LPDI - Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej.

MGOPS – Miejsko Gminny Ośrodek pomocy Społecznej.

NGO – organizacja pozarządowa (ang. Non-Governmental Organisations).

NSP – Narodowy Spis Powszechny.

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej.

Osoba w wieku poprodukcyjnym – zaczyna się po 60 roku życia dla kobiet i po 65 roku życia dla mężczyzn, zgodnie z ustawowym wiekiem emerytalnym.

Osoba w wieku produkcyjnym – przedział wiekowy obejmuje osoby od 18 do 60 lat dla kobiet i od 18 do 65 lat dla mężczyzn.

Osoba w wieku przedprodukcyjnym – osoba, która jeszcze nie osiągnęła wieku, w którym może podjąć pracę zawodową i w związku z tym nie uczestniczy w rynku pracy.

OZPS – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

Przemoc domowa – formy fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej lub emocjonalnej agresji stosowanej w relacjach rodzinnych lub bliskich, gdzie jedna osoba lub grupa osób sprawuje kontrolę nad inną.

Przyrost naturalny – różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów na danym obszarze w określonym czasie, zazwyczaj w ciągu roku. Jest jednym z podstawowych wskaźników demograficznych służących do oceny czy populacja danego kraju lub regionu rośnie, maleje, czy pozostaje na stabilnym poziomie.

REGON – Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej.

Usługi społeczne – działania i programy realizowane przez państwo, samorządy lokalne lub organizacje pozarządowe, mające na celu wspieranie dobrostanu społecznego i zaspokajanie podstawowych potrzeb obywateli. Ich głównym celem jest pomoc osobom, które z różnych powodów (np. ekonomicznych, zdrowotnych, społecznych) nie są w stanie samodzielnie zadbać o siebie lub poprawić swojej sytuacji życiowej.

WPROWADZENIE

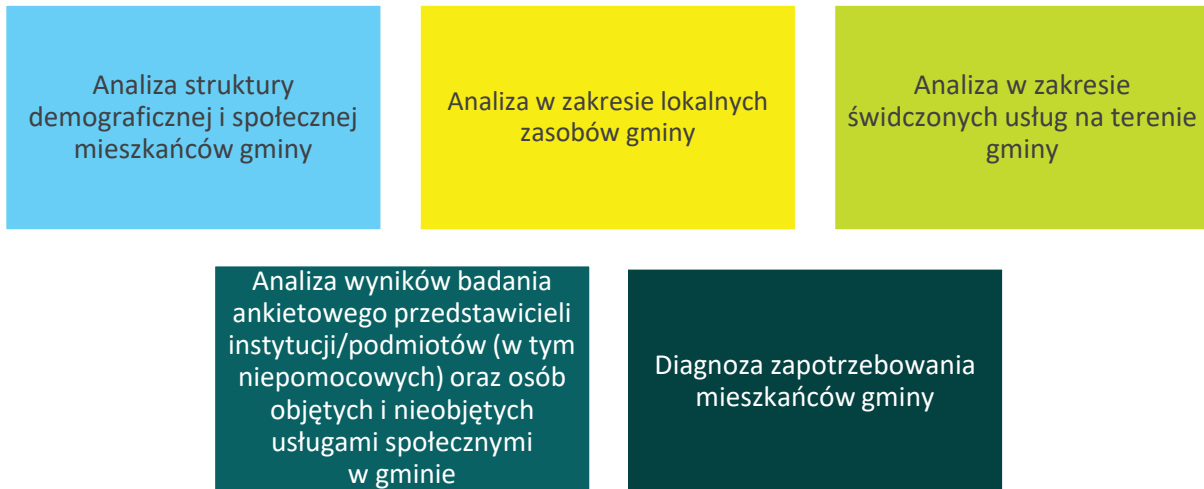
Organizowanie usług społecznych, obok polityki zabezpieczenia dochodu są współcześnie najważniejszym komponentem polityk publicznych państwa w zakresie realizowanej polityki społecznej. Stanowią one odpowiedź na wyzwania społeczne i powiązane są z potrzebami wynikającymi z takich procesów jak: zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa, zmiany w strukturze rodzin, przeobrażenia rynku pracy, wzrost liczby osób o szczególnych potrzebach i z niepełnosprawnością, ryzyka socjalne, kryzysy personalne i rodzinne, a także zapotrzebowanie na kompetencje i kwalifikacje.

W jednostkach samorządu terytorialnego rozwój usług społecznych, powinien wspierać proces deinstytucjonalizacji rozumiany nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki całodobowej, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania. Zmiany w zakresie DI będą następowały w pierwszej kolejności poprzez uruchamianie nowych usług i nowych miejsc świadczenia usług w tzw. środowisku, tak by zapełnić obecnie istniejącą lukę pomiędzy opieką domową a instytucjonalną opieką całodobową.

Aby sprostać wyzwaniom związanym z rozwojem usług społecznych i deinstytucjonalizacji na poziomie gmin i powiatów, niezbędne jest przygotowanie Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych (LPDI). Jednym z elementów LPDI jest dokonanie pogłębionej diagnozy stanu istniejącego i potrzeb społeczności lokalnej co do zakresu oraz form funkcjonowania i rozwoju usług społecznych.

Dlatego też głównym celem „Diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych w województwie mazowieckim” (zwanej dalej Diagnozą) jest kompleksowa ocena stanu i potrzeb sektora usług społecznych w gminach i powiatach Mazowsza. Diagnoza zawiera analizę obecnych zasobów oraz ocenę potrzeb mieszkańców województwa, szczególnie w kontekście opieki nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami, bezdomnymi, w kryzysie zdrowia psychicznego oraz dla rodzin z dziećmi w tym z dziećmi z niepełnosprawnościami. Niniejszy dokument stanowi raport częściowy z Diagnozy i dotyczy gminy miejsko-wiejskiej Grodzisk Mazowiecki w powiecie grodziskim. Diagnoza składała się z 5 głównych komponentów badawczych. Tworzą one pełny obraz sytuacji w zakresie zasobów i potrzeb sektora usług społecznych w gminie Grodzisk Mazowiecki oraz przedstawiają analizę zasobów i potrzeb kadrowych instytucji w tej jednostce samorządu terytorialnego.

Rysunek 1. Komponenty badawcze diagnozy.

Źródło: Opracowanie własne IBC.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

I. Demografia

Gminę Grodzisk Mazowiecki zamieszkiwało na koniec 2023 roku 55 453 osoby z czego 28 830 to kobiety a 26 623 to mężczyźni. Spośród ogółu mieszkańców odnotowano: 12 866 mieszkańców to osoby w wieku przedprodukcyjnym, 32 179 mieszkańców to osoby w wieku produkcyjnym, 10 408 mieszkańców to osoby w wieku poprodukcyjnym.

II. Sytuacja gospodarcza gminy

Z uzyskanych danych dotyczących sytuacji gospodarczej gminy wynika, że dochody gminy per capita są niższe od średniej powiatowej i wyższe od średniej wojewódzkiej. Natomiast liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców jest niższa niż wskaźnik dla powiatu i wyższa niż wskaźnik dla województwa. Świadczy to o potencjale rozwoju ekonomicznego dla gminy.

III. Lokalne zasoby usług społecznych

Na terenie gminy w maju 2024 r. było zarejestrowanych 165 organizacji pozarządowych w tym 17 Kół Gospodyń Wiejskich.

W przypadku placówek niepomocowych w gminie funkcjonują: biblioteka publiczna gminy, dom kultury, ośrodek sportu i rekreacji, 15 placówek służby zdrowia.

W gminie Grodzisk Mazowiecki zlokalizowane są następujące gminne i powiatowe placówki wsparcia (w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej): ośrodek pomocy społecznej, dom pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku, uniwersytet trzeciego wieku, Klub seniora, świetlica opiekuńczo-wychowawcza, placówka opiekuńczo-wychowawcza, warsztat terapii zajęciowej i mieszkanie treningowe.

W ramach projektów gmina oferuje także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej oraz asystentury osobistej.

IV. Pomoc społeczna

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez OPS w Gminie Grodzisk Mazowiecki pokazuje, że dominującą formą wsparcia są świadczenia pieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w tej formie pieniężnych skorzystało 636 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie niepieniężnej otrzymało 414 osób. W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwały w przeważającej części kobiety i osoby w wieku produkcyjnym.

Wśród głównych powodów przyznawania pomocy społecznej przez OPS w Gminie Grodzisk Mazowiecki w 2023 r. należy wymienić następujące: długotrwałą lub ciężką chorobę (599 rodzin), ubóstwo (417 rodzin), niepełnosprawność (366 rodzin), bezrobocie (190 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (150 rodzin).

W 2023 roku w gminie Grodzisk Mazowiecki przeprowadzono 946 wywiadów środowiskowych, które objęły 946 rodzin, liczących łącznie 1 499 osób. Praca socjalna została skierowana do 444 rodzin, w których znajdowały się łącznie 734 osoby. W tym samym roku zawarto 10 kontraktów socjalnych, które objęły łącznie 10 osób.

V. Charakterystyka usług społecznych dla osób starszych w Gminie Grodzisk Mazowiecki w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Na terenie gminy liczba osób starszych wynosiła 10 408, co stanowiło 18,77% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objętych zostało 297 rodzin spośród osób starszych z czego 239 z nich były jednoosobowe. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 369 członków tych rodzin, co stanowi 0,67% ogółu mieszkańców gminy.

W gminie Grodzisk Mazowiecki usługi opiekuńcze świadczone dla 188 osób na łączną kwotę 1 648 969 zł.

Na terenie gminy funkcjonują placówki wsparcia dla osób starszych i są to: dom pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku prowadzony przez powiat z 40 miejscami, uniwersytet trzeciego wieku, Klub seniora.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Grodzisk Mazowiecki dobrze wspiera osoby starsze (59% beneficjenci usług społecznych, 41% niekorzystający z nich).

Opinia o tym czy usługi oferowane przez gminę Grodzisk Mazowiecki osobom starszym są wystarczające jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że usługi są wystarczające (39% ankietowanych) niż są niewystarczające (22% ankietowanych), natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (33% są niewystarczające, 27% są wystarczające).

Wśród ankietowanych przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki jest trudne (41% beneficjenci usług społecznych, 37% niekorzystający z nich).

Z analizy formularzy badawczych najczęściej osoby starsze w ciągu ostatnich 3 lat korzystały w gminie Grodzisk Mazowiecki z następujących usług:

- wsparcia w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę

- teleopieki.

W opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- dzienne ośrodki wsparcia.
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)

VI. Charakterystyka usług społecznych dla **osób z niepełnosprawnościami** w Gminie Grodzisk Mazowiecki w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Według NSP w gminie Grodzisk Mazowiecki zamieszkiwały 6 673 osoby z niepełnosprawnościami. W 2023 roku, niepełnosprawność członka rodziny była powodem, dla którego wsparcie z pomocy społecznej otrzymało 336 rodzin zamieszkujących gminę Grodzisk Mazowiecki, w których żyło łącznie 512 osób. Warto również zauważyć, że w 2023 roku z tytułu niepełnosprawności przyznano zasiłki okresowe dla 23 osób w kwocie 69 844 zł.

W ramach projektów gmina oferuje także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej oraz asystentury osobistej.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Grodzisk Mazowiecki dobrze wspiera osoby z niepełnosprawnościami (41% beneficjenci usług społecznych, 36% niekorzystający z nich).

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Grodzisk Mazowiecki dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (41% beneficjenci usług społecznych, 30% niekorzystający z nich).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki jest trudne (47% beneficjenci usług społecznych, 31% niekorzystający z nich).

Ankietowani uznali, że najczęściej osoby z niepełnosprawnościami w ciągu ostatnich 3 lat korzystali z następujących usług:

- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej)
- asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami
- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę
- pomocy profesjonalisty w postaci asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami.

W opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- działania rehabilitacyjne
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia.

VII. Charakterystyka usług społecznych dla **osób w kryzysie bezdomności** w Gminie Grodzisk Mazowiecki w świetle danych zastanych i badań ankietowych

W roku 2023 bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 61 rodzinom, obejmującym 61 osoby, co stanowi 0,11% populacji.

Opinia o tym czy gmina Grodzisk Mazowiecki dobrze wspiera osoby w kryzysie bezdomności jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej oceniają działanie gminy pozytywnie (32% ankietowanych) niż negatywnie (22% ankietowanych), natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (28% oceniają negatywnie, 24% oceniają pozytywnie).

Opinia o tym, czy usługi oferowane przez gminę osobom w kryzysie bezdomności są wystarczające jest podzielona. Wśród beneficjentów usług społecznych niewiele więcej osób uważało, że są wystarczające (30% ankietowanych) niż niewystarczające (28% ankietowanych), natomiast mieszkańcy niekorzystający z usług społecznych mieli bardziej zdecydowaną opinię, że pomoc jest niewystarczająca (35% jest niewystarczająca 22% jest wystarczająca).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki jest trudne (33% beneficjenci usług społecznych, 33% niekorzystający z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej osoby w kryzysie bezdomności z terenu gminy Grodzisk Mazowiecki w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- punktów pomocy doraźnej
- pracy socjalnej, w tym aktywne docieranie do osób w kryzysie bezdomności w terenie i świadczenie im tam wsparcia
- usług wspierających integrację społeczno-zawodową.

W opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności to:

- noclegowni, ogrzewalni
- schronisk dla osób bezdomnych
- punktów pomocy doraźnej.

VIII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w Gminie Grodzisk Mazowiecki w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Analiza statystyk OPS w gminie Grodzisk Mazowiecki wskazuje, że w 2023 roku 599 rodzin było objętych świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystało w 2023 roku 68 rodzin, w których funkcjonowało 96 osób. Narkomania występowała jako powód udzielania pomocy społecznej w 13 rodzinach.

Na przeciwdziałanie narkomanii gmina przeznaczyła 326 853 zł, a w przypadku przeciwdziałania alkoholizmowi 1 304 899 złotych. W 2023 roku przyznano 24 zasiłki okresowe z tytułu długotrwałej choroby na łączną kwotę 39 083 zł.

W obszarze usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w gminie Grodzisk Mazowiecki nie funkcjonuje ośrodek wsparcia dla tych osób. Gmina świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla 23 osób, na co wydatkowano 133 680 zł.

Na terenie gminy funkcjonuje placówka wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego i jest to warsztat terapii zajęciowej.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Grodzisk Mazowiecki źle wspiera osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (28% beneficjenci usług społecznych, 28% niekorzystający z nich).

Opinia o tym, czy usługi oferowane przez gminę osobom w kryzysie zdrowia psychicznego są wystarczające jest podzielona. Wśród beneficjentów usług społecznych przeważała opinia, że są wystarczające (28% wystarczające, 24% niewystarczające). Natomiast wśród mieszkańców niekorzystających z usług społecznych przeważała opinia, że pomoc jest niewystarczająca (37% jest niewystarczająca 16% jest wystarczająca).

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki jest trudne (41% beneficjenci usług społecznych, 41% niekorzystający z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gminy Grodzisk Mazowiecki w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- specjalistycznych usług świadczonych w miejscu zamieszkania przez gminę
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej)
- dziennych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia
- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

IX. Charakterystyka usług społecznych dla **rodzin z dziećmi** w Gminie Grodzisk Mazowiecki w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Według danych GUS W 2023 roku, w gminie Grodzisk Mazowiecki, zamieszkiwało 12 866 osób w wieku przedprodukcyjnym co stanowiło 23,20% mieszkańców gminy. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej rodziny z dziećmi stanowiły 20,70% spośród wszystkich objętych świadczeniami. W tych rodzinach mieszkało łącznie 738 osób. Rodzin z 1 dzieckiem było 65 i stanowiły 36,52% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dzieci było 52 i stanowiły 29,21% wszystkich rodzin, rodzin z 3 dzieci było 39 i stanowiły 21,91% wszystkich rodzin, rodzin z 4 dzieci było 15 i stanowiły 8,43% wszystkich rodzin, rodzin z 5 dzieci było 6 i stanowiły 3,37% wszystkich rodzin, rodzin z 6 i więcej dzieci była 1 i stanowiła 0,56% wszystkich rodzin. W 2023 roku pomocą społeczną objęto 88 rodzin niepełnych, zamieszkiwanych przez 260 osób.

W 2023 r. w gminie Grodzisk Mazowiecki świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" otrzymało 89 dzieci co stanowiło koszt 55 491 zł. Pracą 2 asystentów rodziny objęto 34 rodziny. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 356 612 zł. W 2023 roku na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano 16 795 242 zł.

W 2023 roku poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego) udzielono 72 rodzinom, w których było 138 osób.

Na terenie gminy funkcjonują placówki wsparcia dla rodzin z dziećmi i są to świetlica opiekuńczo-wychowawcza, placówka opiekuńczo-wychowawcza prowadzona przez organizację pozarządową z 14 miejscami.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Grodzisk Mazowiecki dobrze wspiera rodziny z dziećmi (53% beneficjenci usług społecznych, 64% niekorzystający z nich).

Wśród uczestników procesu badawczego przeważa opinia o tym, że usługi oferowane rodzinom z dziećmi przez gminę Grodzisk Mazowiecki są wystarczające (37% beneficjenci usług społecznych, 38% niekorzystający z nich).

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki jest łatwe (32% beneficjenci usług społecznych, 32% niekorzystający z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej rodziny z dziećmi z terenu gminy Grodzisk Mazowiecki w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- poradnictwa, warsztatów, terapii
- wsparcia asystenta rodziny
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej).

W opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki najbardziej potrzebne usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci
- poradnictwo, warsztaty, terapie.

X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Grodzisk Mazowiecki w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Wszyscy przedstawiciele badanych instytucji w gminie mają wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określanych pojęciem deinstytucjonalizacji i rozumieją jej definicję.

Dwóch z trzech przedstawicieli badanych instytucji podziela zdanie, że rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby w kryzysie zdrowia psychicznego osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny z dziećmi (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Główne bariery w rozwoju usług społecznych zgłaszane przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w gminie Grodzisk Mazowiecki to: brak wystarczających zasobów kadrowych oraz brak wystarczających zasobów w zakresie infrastruktury (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Instytucje zgłaszają umiarkowany brak gotowości do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) – raczej niegotowe
- wymiar finansowy (budżet instytucji) – raczej gotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynki) – raczej niegotowe

Przedstawiciele badanych instytucji w gminie Grodzisk Mazowiecki słyszeli o idei tworzenia centrum usług społecznych i dwóch z trzech przedstawicieli negatywnie ją ocenia. Większość

przedstawiciele badanych instytucji przyznała, że w ich gminie lub powiecie nie funkcjonuje Centrum Usług Społecznych.

Przedstawiciele instytucji przyznali, że w ich gminie lub powiecie działają organizacje pozarządowe, zaś ich doświadczenia we współpracy z nimi są pozytywne.

ROZDZIAŁ I

DIAGNOZA LOKALNYCH ZASOBÓW GMINY **GRODZISK** **MAZOWIECKI** W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W ŚWIETLE ANALIZY DANYCH ZASTANYCH

I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31 grudnia 2023 roku liczba mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki wyniosła 55 453 osoby. Przyrost naturalny w gminie jest ujemny i kształtuje się na poziomie -41 osób. W 2023 roku saldo migracyjne jest dodatnie i wynosi 969 osób. W strukturze demograficznej przeważały kobiety, które stanowiły 51,99% liczby mieszkańców.

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w gminie Grodzisk Mazowiecki w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba ludności	55 453	17 617	11 658
Gęstość zaludnienia	516,4	422,60	234,9
Przyrost naturalny	-41	-33	-30
Saldo migracji	969	243	31
Kobiety na 100 mężczyzn	108	106	101
Liczba i % osób w wieku przedprodukcyjnym	12 866, 23,20%	3 872, 20,87%	2 341, 19,79%
w tym K	6 223	1 875	1 139
w tym M	6 643	1 996	1 202
Liczba i % osób w wieku produkcyjnym	32 179, 58,03%	1 0165, 57,02%	6 753, 58,08%
w tym K	15 720	4 920	3 589
w tym M	16 459	5 245	3 164
Liczba i % osób 65+	10 408, 18,77%	3 580, 22,11%	2 564, 22,13%
w tym K	6 887	2 334	1 672
w tym M	3 521	1 245	892

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Struktura ludności gminy Grodzisk Mazowiecki wskazuje na proces odmładzania się społeczeństwa. Na każde 100 osób w wieku produkcyjnym w 2023 roku przypadało 32 osoby w wieku poprodukcyjnym. Inne wskaźniki obciążenia demograficznego dla gminy w 2023 roku obejmowały:

- liczbę 73 osób nieprodukcyjnych na 100 osób produkcyjnych

- wartość 81 osób poprodukcyjnych na 100 osób przedprodukcyjnych
- współczynnik obciążenia demograficznego osób starszych wyniósł 25,10%
- odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wynosił 18,77%, w tym dla kobiet 12,42%, a dla mężczyzn 6,35%.

Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w gminie Grodzisk Mazowiecki w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Dochody gminy per capita	7854,71 zł	8 270,18 zł	7 388,45 zł
Dochody własne per capita	4420,40 zł	4 770,88 zł	2 813,98 zł
Podmioty w REGON/1000 mieszk.	160	161,5	99

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Tabela 2 ukazuje podstawowe wskaźniki charakteryzujące sytuację gospodarczą gminy Grodzisk Mazowiecki w 2023 roku. W zestawieniu uwzględniono dochody gminy per capita, dochody własne per capita oraz liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dla lepszego zobrazowania pozycji gminy, wartości te porównano ze średnimi wynikami dla powiatu oraz województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Z przedstawionych danych wynika, że dochody gminy per capita są niższe od średniej powiatowej i wyższe od średniej wojewódzkiej. Liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych jest niższa niż wskaźnik dla powiatu i wyższa niż wskaźnik dla województwa. Świadczy to o potencjale rozwoju ekonomicznego gminy.

Tabela 3. Kapitał społeczny w gminie Grodzisk Mazowiecki w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba organizacji pozarządowych	165	59,5	38
NGO/ 1000 mieszk.	2,98	4,29	3,38
Frekwencja w wyborach samorządowe	55,09%	58,44%	58,92%
Frekwencja w wyborach parlamentarne	82,61%	82,03%	73,86%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie NGO.pl oraz Państwowej Komisji Wyborczej.

Tabela 3 przedstawia wybrane wskaźniki społeczne dotyczące gminy Grodzisk Mazowiecki w 2023 roku, w porównaniu do średnich wartości dla powiatu oraz województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Analiza obejmuje liczbę organizacji pozarządowych (NGO) oraz ich liczbę w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dodatkowo zestawiono frekwencję w wyborach samorządowych i parlamentarnych, co pozwala na ocenę poziomu zaangażowania obywatelskiego mieszkańców gminy w stosunku do szerszego kontekstu regionalnego. W przypadku wskaźników dotyczących NGO są one niższe od średniej w powiecie i województwie, natomiast w zakresie aktywności obywatelskiej (frekwencji wyborczej) wartość wskaźnika wyborów samorządowych jest niższa od średniej dla powiatu i województwa. Natomiast dla wyborów parlamentarnych wartość wskaźnika jest wyższa od średniej dla powiatu i dla województwa. Jest to dobry prognostyk dla tworzenia w gminie silnej społeczności obywatelskiej.

II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych

W gminie Grodzisk Mazowiecki funkcjonuje jedna jednostka organizacyjna pomocy społecznej tj. ośrodek pomocy społecznej.

Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki

Nazwa	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Koszty utrzymania	Sposób finansowania
Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Bairda 38a, 05-825 Grodzisk Mazowiecki	Urząd Gminy	21	35 683 539 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS.

Zapewnia on szeroki zakres usług i świadczeń, działając na rzecz osób i rodzin wymagających pomocy. W tabeli 4 przedstawiono szczegółowe dane dotyczące lokalizacji, organizacji pracy, liczby pracowników, kosztów utrzymania oraz źródeł finansowania tej jednostki.

Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki

Typ Podmiotu Ekonomii Społecznej	Liczba Podmiotów
Organizacje pozarządowe	165
Koła Gospodyń Wiejskich	17
Spółdzielnia socjalna	0
Zakład Aktywności Zawodowej	0
Centrum Integracji Społecznej	0
Klub integracji Społecznej	0
Warsztaty Terapii Zajęciowej	1

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator.

W gminie Grodzisk Mazowiecki funkcjonują podmioty ekonomii społecznej, które wspierają lokalną społeczność i rozwój inicjatyw społeczno-gospodarczych. Dominują organizacje pozarządowe, których liczba wynosi 165, co stanowi największą grupę w tej kategorii. Wśród nich działa także 17 Kół Gospodyń Wiejskich, angażujące się w aktywność społeczną i kulturalną. Na terenie gminy funkcjonuje także warsztat terapii zajęciowej.

Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki

Rodzaj działalności NGO	Liczba NGO
Sport	49
Kultura	10
Edukacja	12
Zdrowie	6
Pomoc społeczna	6
Bezpieczeństwo	6
Rozwój lokalny	11
Ekologia	6
Demokracja	6
Wsparcie organizacji pozarządowych	1
Rynek pracy	6
Działalność międzynarodowa	3

Rodzaj działalności NGO	Liczba NGO
Nauka i technika	1
Branżowe	3
Religia	0
Suma	125

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych <https://spis.ngo.pl/mazowieckie-grodzisk-mazowiecki-140504?cat%5B2386%5D=2387&cat%5B2898%5D=2899> i zestawienia udostępnionego przez Stowarzyszenie Klon/Jawor [dostęp 1.12.2024].

W gminie Grodzisk Mazowiecki w 2024 roku było łącznie zarejestrowanych 165 organizacji pozarządowych, Spośród nich rodzaj swojej działalności wskazało 125 (jedna organizacja mogła wskazać kilka działalności, lub nie musiała wskazać wcale). W tabeli 6 przedstawiono je w podziale na rodzaj prowadzonej działalności. Z zawartych powyżej danych wynika, że dominującym rodzajem organizacji pozarządowych na terenie gminy są te o charakterze rozwoju edukacyjnym i sportowym.

Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki

Nazwa podmiotu niepomocowego	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Sposób finansowania	Świadczone usługi
Biblioteka Publiczna Gminy Grodzisk Mazowiecki	ul. 3 Maja 57, 05-825 Grodzisk Mazowiecki	Gmina Grodzisk Mazowiecki	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne i czytelnicze
Ośrodek Sportu i Rekreacji	ul. J. Montwiłła 41, 05-825 Grodzisk Mazowiecki	Gmina Grodzisk Mazowiecki	Brak danych	Budżet samorządowy	Zajęcia sportowe, warsztaty artystyczne oraz zajęcia dla dzieci i młodzieży,
Ośrodek Kultury	ul. Spółdzielcza 9, 05-825 Grodzisk Mazowiecki	Gmina Grodzisk Mazowiecki	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, edukacyjne
Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej OPTIMA	ul. Tadeusza Bairda 56, 05-827 Grodzisk Mazowiecki	Podmiot prywatny	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medikon	ul. Sadowa 22, 05-825 Grodzisk Mazowiecki	Podmiot prywatny	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Grodziskie Centrum Medyczne S.C. J.Bieńkowski, E.Siwiek	ul. Piaskowa 17a, 05-827 Grodzisk Mazowiecki	Podmiot prywatny	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Przychodnia Specjalistyczna Pawłowska Pawłowski Sp. jawna	ul. Mazowiecka 136a, 05-825 Książenice	Podmiot prywatny	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap Plus”	ul. Szczerkowskiego 17, 05-825 Grodzisk Mazowiecki	Podmiot prywatny	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ZOZ TAK – MED	ul. Bliska 14, 05-825 Grodzisk Mazowiecki	Podmiot prywatny	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych Urzędu Gminy Grodzisk Mazowiecki. Więcej informacji na stronie gminy pod adresem: <https://grodzisk.pl/> [Dostęp: 18.12.2024]

W tabeli 7 zawarto zestawienie informacji dotyczących podmiotów niepomocowych funkcjonujących na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki. Zestawienie obejmuje nazwę i lokalizację podmiotów, organ prowadzący, liczbę pracowników (jeśli dane są dostępne), źródła finansowania oraz rodzaje świadczonych usług. Przedstawione podmioty realizują różnorodne zadania w zakresie kultury, sportu, edukacji, wspierając rozwój społeczności lokalnej. W przypadku placówek niepomocowych w gminie funkcjonują: biblioteka publiczna gminy, dom kultury, ośrodek sportu i rekreacji, 15 placówek służby zdrowia (w tabeli 7 prezentujemy wybrane z nich).

III. Analiza świadczonych usług społecznych

1. Pomoc społeczna

Poniższa tabela 8 przedstawia zestawienie danych dotyczących liczby osób i rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej w gminie Grodzisk Mazowiecki w 2023 roku w porównaniu ze średnimi wartościami dla powiatu i województwa. Dane obejmują zarówno świadczenia pieniężne, jak i niepieniężne, z uwzględnieniem struktury wiekowej beneficjentów. Dodatkowo zaprezentowano liczbę kobiet, mężczyzn oraz rodzin korzystających ze świadczeń, a także liczbę osób w tych rodzinach.

Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w 2023 roku

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	1000	324	265
- świadczenia pieniężne	636	205	154
- świadczenia niepieniężne	414	154	131
Liczba rodzin	860	323	260
Liczba osób w rodzinach	1419	544	553

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS Grodzisk Mazowiecki (MRiPS-03R).

Tabela 9. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w 2023 roku w podziale na wiek i płeć

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
- w wieku 0-17	21,81%	23,97%	40,32%
- w wieku produkcyjnym	45,92%	44,39%	42,21%
- w wieku poprodukcyjnym	32,26%	31,64%	17,47%
Liczba kobiet, którym przyznano świadczenia	51,79%	47,81%	49,13%
Liczba mężczyzn, którym przyznano świadczenia	48,21%	52,19%	50,87%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS Grodzisk Mazowiecki (OZPS).

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez OPS w Gminie Grodzisk Mazowiecki pokazuje, że dominującą formą wsparcia są świadczenia pieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w tej formie pieniężnych skorzystało 636 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie niepieniężnej

otrzymało 414 osób. W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwały w przeważającej części kobiety i osoby w wieku produkcyjnym.

Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w gminie Grodzisk Mazowiecki w 2023 roku

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	% rodzin korzystających z pomocy społecznej	% mieszkańców gminy
Ubóstwo	417	641	48,49%	1,16%
Sieroctwo	2	2	0,23%	0%
Bezdomność	61	61	7,09%	0,11%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	43	199	5%	0,36%
- w tym wielodzietność	24	136	2,79%	0,25%
Bezrobocie	190	349	22,09%	0,63%
Niepełnosprawność	336	512	39,07%	0,92%
Długotrwała lub ciężka choroba	599	871	69,65%	1,57%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	150	515	17,44%	0,93%
- w tym rodziny niepełne	96	277	11,16%	0,5%
- w tym rodziny wielodzietne	52	278	6,05%	0,5%
Przemoc domowa	4	12	0,47%	0,02%
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0%	0%
Alkoholizm	68	96	7,91%	0,17%
Narkomania	13	25	1,51%	0,05%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	10	10	1,16%	0,02%
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0%	0%
Zdarzenie losowe	5	15	0,58%	0,03%
Sytuacja kryzysowa	6	8	0,7%	0,01%
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS.

Zgodnie z artykułem 7 ustawy o pomocy społecznej¹, pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wśród głównych powodów przyznawania pomocy przez OPS w Gminie Grodzisk Mazowiecki w 2023 roku należy wymienić następujące powody:

¹ Tekst jednolity Dz.U. z 2024 poz. 1283

- długotrwałą lub ciężką chorobę, która dotyczyła 599 rodzin
- ubóstwo dotknęło 417 rodzin
- niepełnosprawność wystąpiła u 336 rodzin
- bezrobocie dotknęło 190 rodzin
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego dotyczyła 150 rodzin, w tym 96 rodzin niepełnych oraz 52 rodziny wielodzietnych
- alkoholizm wystąpił u 68 rodzin
- potrzeba ochrony macierzyństwa dotknęła 43 rodzin w tym 24 rodzin wielodzietnych
- narkomania wystąpiła u 13 rodzin
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego dotknęły 10 rodzin
- sytuacja kryzysowa dotyczyła 6 rodzin
- zdarzenie losowe dotknęło 5 rodzin
- przemoc domowa wystąpiła u 4 rodzin
- sieroctwo dotyczyło 2 rodzin
- potrzeb ochrony ofiar handlu ludźmi, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy i klęska żywiołowa nie były przyczyną przyznania wsparcia z pomocy społecznej.

W 2023 roku zasiłki stałe przyznano łącznie 227 osobom na łączną kwotę 1 357 536 zł. Z tego:

- zasiłki stałe dla osób samotnie gospodarujących otrzymały 204 osoby na sumę 1 270 787 zł.
- zasiłki stałe dla osób w rodzinie przyznano 23 osobom na kwotę 86 749 zł.

W 2023 roku zasiłki okresowe przyznano 151 osobom na łączną kwotę 473 858 zł. Z tego:

- z tytułu bezrobocia udzielono 100 zasiłków o wartości 315 152 zł.
- z tytułu długotrwałej choroby przyznano 24 zasiłki na łączną kwotę 39 083 zł.
- z tytułu niepełnosprawności udzielono 23 zasiłki na sumę 69 844 zł

W 2023 roku gmina Grodzisk Mazowiecki udzieliła wsparcia w różnych formach. Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniami losowymi otrzymało 5 osób, na co przeznaczono łącznie 36 000 złotych. Ponadto sprawienie pogrzebu zostało zrealizowane w formie 7 świadczeń o łącznej wartości 27 716 zł. Inne zasiłki celowe i świadczenia w naturze przyznano 526 osobom na łączną kwotę 1 114 324 zł.

Gmina Grodzisk Mazowiecki posiadała w 2023 roku środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w wysokości 37 662 960 zł w tym w budżecie OPS 35 683 539 zł.

2. Zasoby instytucjonalne

W 2023 roku gmina Grodzisk Mazowiecki dysponowała 622 mieszkaniami komunalnymi w tym 112 mieszkaniami socjalnymi. W ciągu roku złożono 100 wniosków o przyznanie mieszkania komunalnego, a na mieszkanie socjalne oczekiwało 19 osób. Odnotowano 17 wyroków eksmisji bez wskazania lokalu socjalnego. Na terenie gminy funkcjonuje mieszkanie treningowe.

Na terenie gminy nie funkcjonuje dom pomocy społecznej prowadzony przez gminę. Mieszkańcy gminy, którzy wymagają umieszczenia w takiej placówce są kierowani do instytucji prowadzonych przez powiat. W 2023 roku takich osób było 117 a gmina poniosła koszty w wysokości 5 258 025 złotych za ich pobyt w domu pomocy społecznej.

3. Praca socjalna

W 2023 roku w gminie Grodzisk Mazowiecki przeprowadzono 946 wywiadów środowiskowych, które objęły 946 rodzin, liczących łącznie 1 499 osób. Praca socjalna została skierowana do 444 rodzin, w których znajdowały się łącznie 734 osoby. W tym samym roku zawarto 10 kontraktów socjalnych, które objęły łącznie 10 osób.

4. Zasoby i usługi wspierające osoby starsze

Na terenie gminy liczba osób starszych wynosiła 10 408, co stanowiło 18,77% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objęte zostały 297 rodziny spośród osób starszych z czego 239 z nich było jednoosobowych. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 369 członków tych rodzin, co stanowi 0,67% ogółu mieszkańców gminy.

W gminie Grodzisk Mazowiecki usługi opiekuńcze świadczone dla 188 osób na łączną kwotę 1648969 zł.

Na terenie gminy funkcjonują placówki wsparcia dla osób starszych i są to: dom pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku prowadzony przez powiat z 40 miejscami, uniwersytet trzeciego wieku, Klub seniora.

5. Zasoby i usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami

Na terenie gminy liczba osób starszych wynosi 10408, co stanowi 18,77% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objęte zostało 297 rodzin spośród osób starszych z czego 239 z nich było jednoosobowych. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 369 członków tych rodzin, co stanowi 0,67% ogółu mieszkańców gminy.

W gminie Grodzisk Mazowiecki usługi opiekuńcze świadczone dla 188 osób na łączną kwotę 1 648 969 zł.

W ramach projektów gmina oferuje także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej oraz asystentury osobistej.

6. Zasoby i usługi wspierające osoby w kryzysie bezdomności

W roku 2023 bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 61 rodzinom, obejmującym 61 osoby, co stanowi 0,11% populacji.

Gmina udzieliła 57 świadczeń schronienia na łączną kwotę 713 225 zł.

7. Zasoby i usługi wspierające osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

Analiza statystyk OPS w gminie Grodzisk Mazowiecki wskazuje, że w 2023 roku 599 rodzin było objętych świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystało w 2023 roku 68 rodzin, w których funkcjonowało 96 osób. Narkomania występowała jako powód udzielania pomocy społecznej w 13 rodzinach.

Na przeciwdziałanie narkomanii gmina przeznaczyła – 326 853 zł, a w przypadku przeciwdziałania alkoholizmowi – 1 304 899 złotych. W 2023 roku zasiłki okresowe z tytułu długotrwałej choroby przyznano w liczbie 24 na łączną kwotę 39 083 zł.

W obszarze usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w gminie Grodzisk Mazowiecki nie funkcjonuje ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Gmina świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Świadczone były 23 osobą, co kosztowało 133 680 zł.

Na terenie gminy funkcjonuje placówka wsparcia dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego i jest to warsztat terapii zajęciowej.

8. Zasoby i usługi wspierające rodzinę i dzieci w tym dzieci z niepełnosprawnościami

Według danych GUS W 2023 roku, w gminie Grodzisk Mazowiecki, zamieszkiwało 12 866 osób w wieku przedprodukcyjnym co stanowiło 23,20% mieszkańców gminy. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej rodziny z dziećmi stanowiły 20,70% spośród wszystkich objętych świadczeniami. W tych rodzinach mieszkało łącznie 738 osób. Rodzin z 1 dzieckiem było 65 i stanowiły 36,52% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dziećmi było 52 i stanowiły 29,21% wszystkich rodzin, rodzin z 3 dziećmi było 39 i stanowiły 21,91% wszystkich rodzin, rodzin z 4 dziećmi było

15 i stanowiły 8,43% wszystkich rodzin, rodzin z 5 dzieci było 6 i stanowiły 3,37% wszystkich rodzin, rodzin z 6 i więcej dzieci była 1 i stanowiła 0,56% wszystkich rodzin. W 2023 roku pomocą społeczną objęto 88 rodzin niepełnych, zamieszkiwanych przez 260 osób.

W 2023 r. w gminie Grodzisk Mazowiecki świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" otrzymało 89 dzieci co stanowiło koszt 55 491 zł. Pracą 2 asystentów rodziny objęto 34 rodziny. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 356 612 zł. W 2023 roku na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano 16 795 242 zł.

W 2023 roku poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego) udzielono 72 rodzinom, w których było 138 osób.

Na terenie gminy funkcjonują placówki wsparcia dla rodzin z dziećmi i są to świetlica opiekuńczo-wychowawcza, placówka opiekuńczo-wychowawcza prowadzona przez organizację pozarządową z 14 miejscami.

ROZDZIAŁ II

DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO MIESZKAŃCÓW GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

1. Metodologia badania

Na potrzeby niniejszej diagnozy zostało przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS **badanie mieszkańców** gmin i powiatów w zakresie świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w październiku i listopadzie 2024 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do mieszkańców korzystających i niekorzystających z usług społecznych.

W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). **Wielkość próby dla mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki wyniosła 150 ankietowanych** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie mieszkańców).

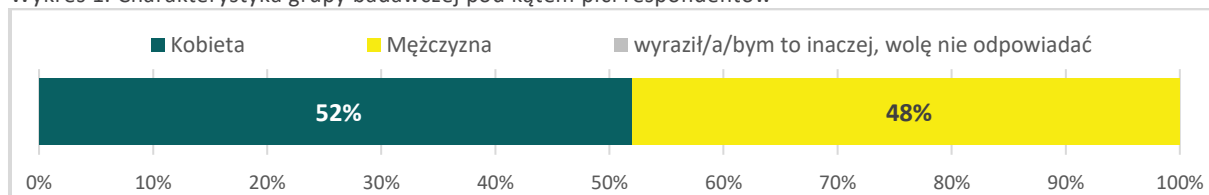
W badaniu mieszkańców gminy wyodrębniono dwie grupy: **beneficjentów usług społecznych** oraz **mieszkańców niekorzystających z usług społecznych**. Do grona beneficjentów zostały zaliczone osoby należące do pięciu podgrup i korzystające w ciągu ostatnich 3 lat z dedykowanych im usług społecznych:

- osoby starsze
- osoby z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)
- osoby w kryzysie bezdomności
- osoby z problemami zdrowia psychicznego
- rodziny z dziećmi.

2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płci, wieku, wykształcenia, sytuacji zawodowej, sytuacji materialnej respondentów. Grupa ta uczestniczyła w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla pięciu grup beneficjentów.

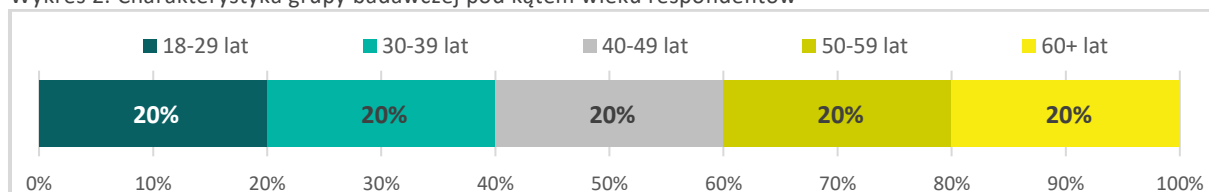
Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu przeważającą grupą respondentów pod kątem płci były kobiety (stanowiły 52% badanych).

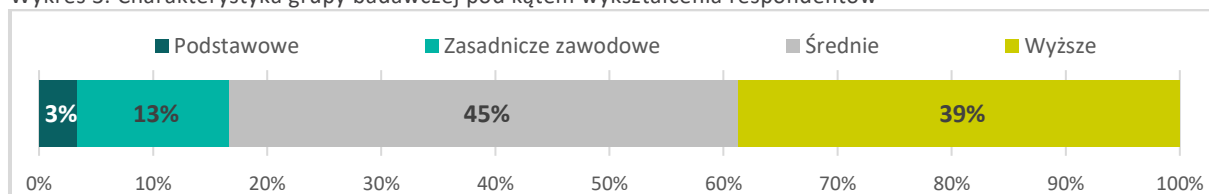
Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów nie odnotowano jednej dominującej grupy respondentów. W każdej z badanych grup wiekowych odnotowano 20% ankietowanych.

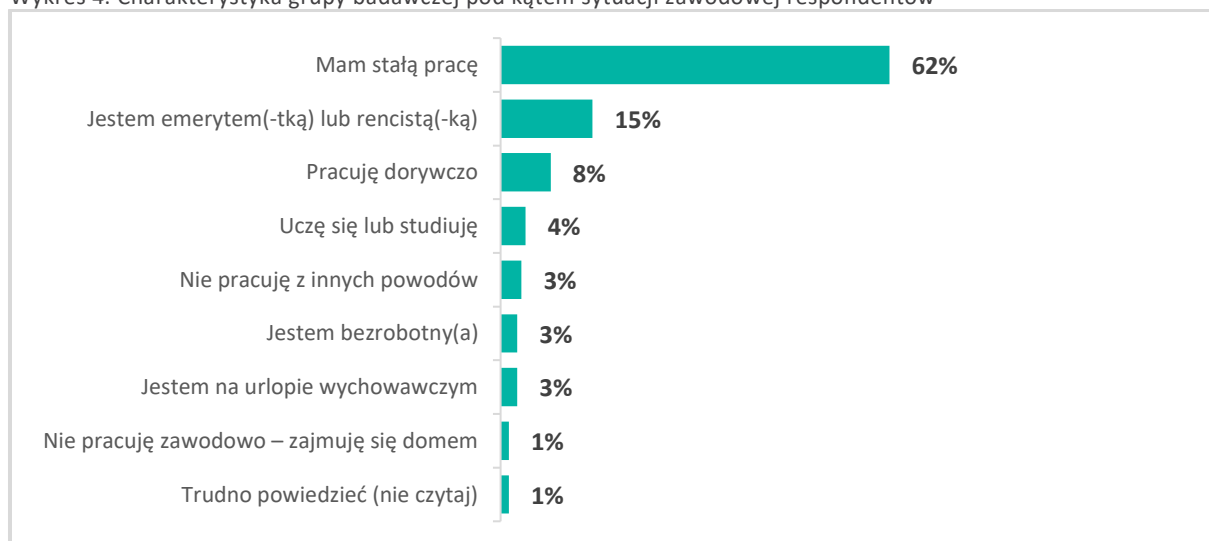
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Analiza ankiet badawczych wykazała, że w przypadku wykształcenia respondentów to dominującymi grupami byli ci z wykształceniem wyższym (39% badanych) i średnim (45% badanych).

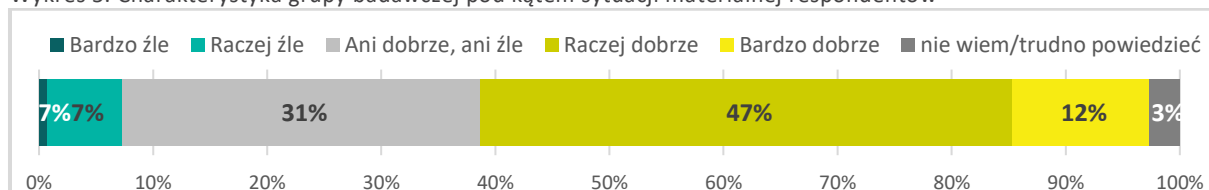
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeżeli chodzi o charakterystykę grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów przeważającą grupą były osoby posiadające stałą pracę (62% badanych).

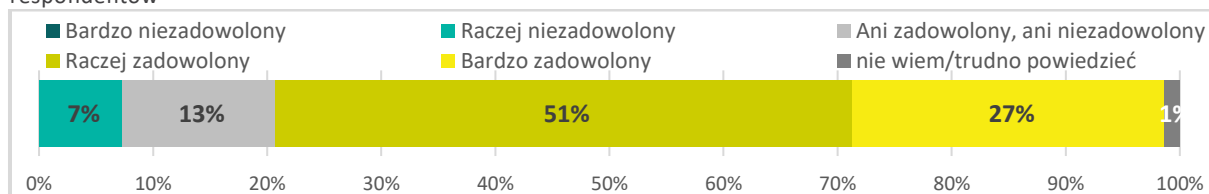
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Respondenci określili w przeważającej części swoją sytuację materialną jako raczej dobrą (47% badanych) oraz ani dobrą, ani złą (31% badanych).

Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

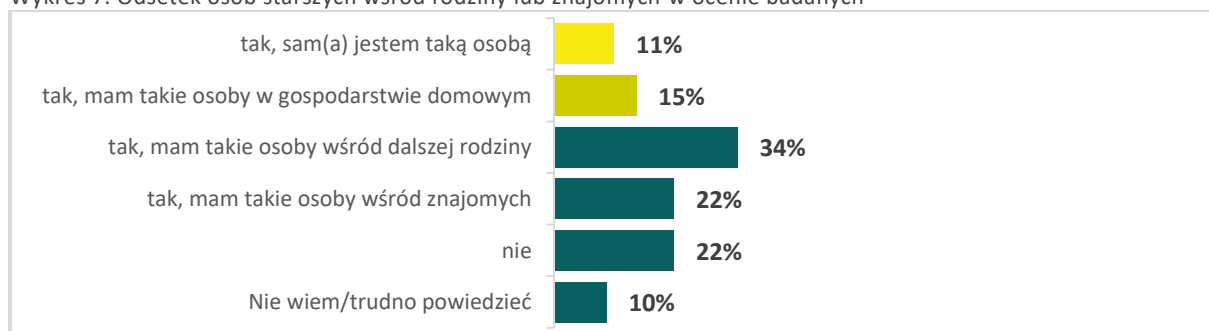
Ankietowani biorący udział w badaniu wyrazili opinię, że są raczej zadowoleni (51% badanych) oraz bardzo zadowoleni (27% badanych) z zamieszkiwania na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki.

II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów

1. Usługi społeczne dla osób starszych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób starszych.

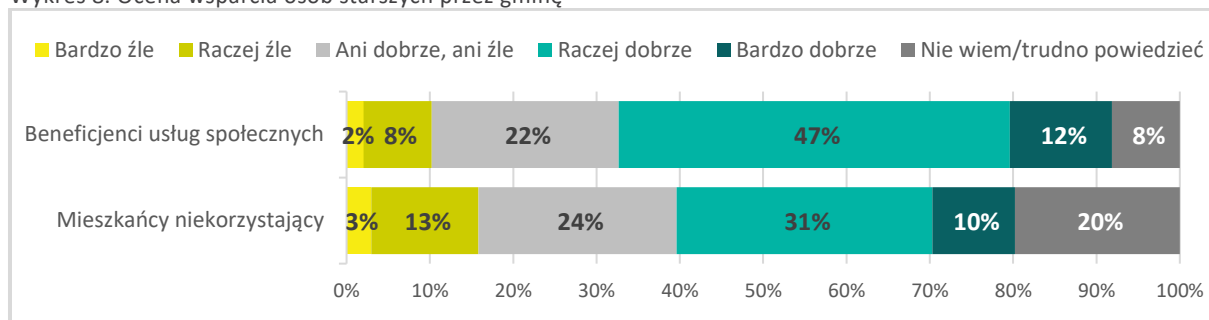
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki 11% stanowiły osoby starsze, dodatkowo 15% badanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym natomiast 34% ankietowanych ma takie osoby wśród dalszej rodziny a 22% wśród znajomych.

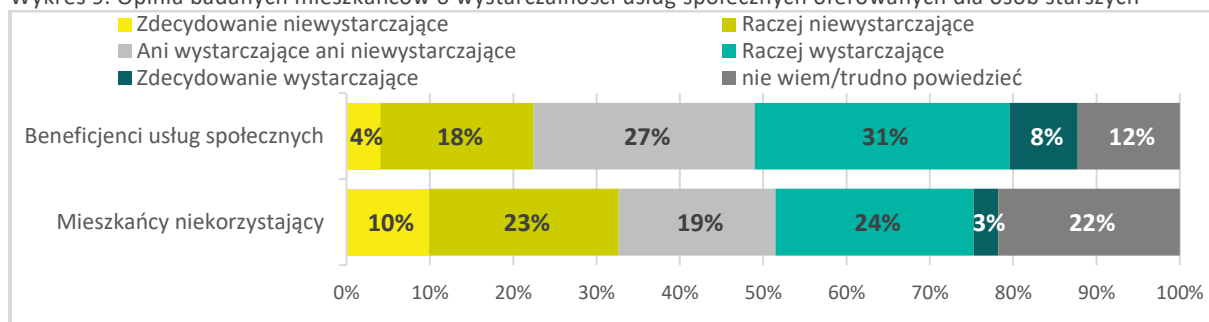
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Grodzisk Mazowiecki dobrze wspiera osoby starsze (59% beneficjenci usług społecznych, 41% niekorzystający z nich).

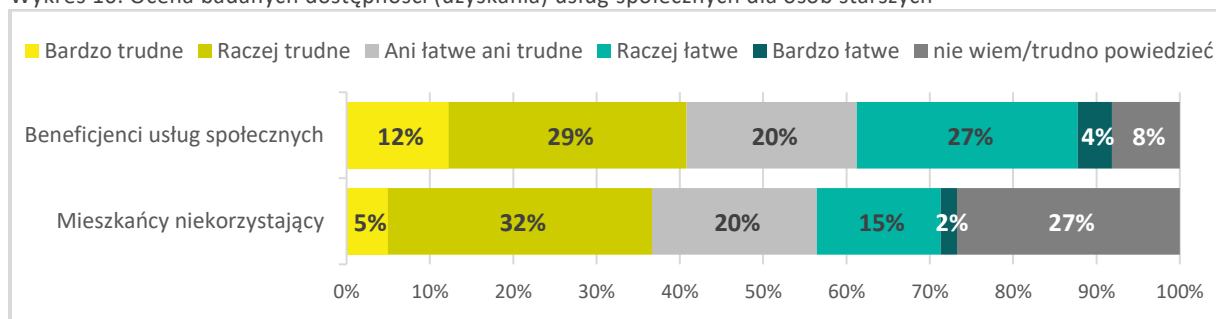
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób starszych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Opinia o tym czy usługi oferowane przez gminę Grodzisk Mazowiecki osobom starszym są wystarczające jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że usługi są wystarczające (39% ankietowanych) niż są niewystarczające (22% ankietowanych), natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (33% są niewystarczające, 27% są wystarczające).

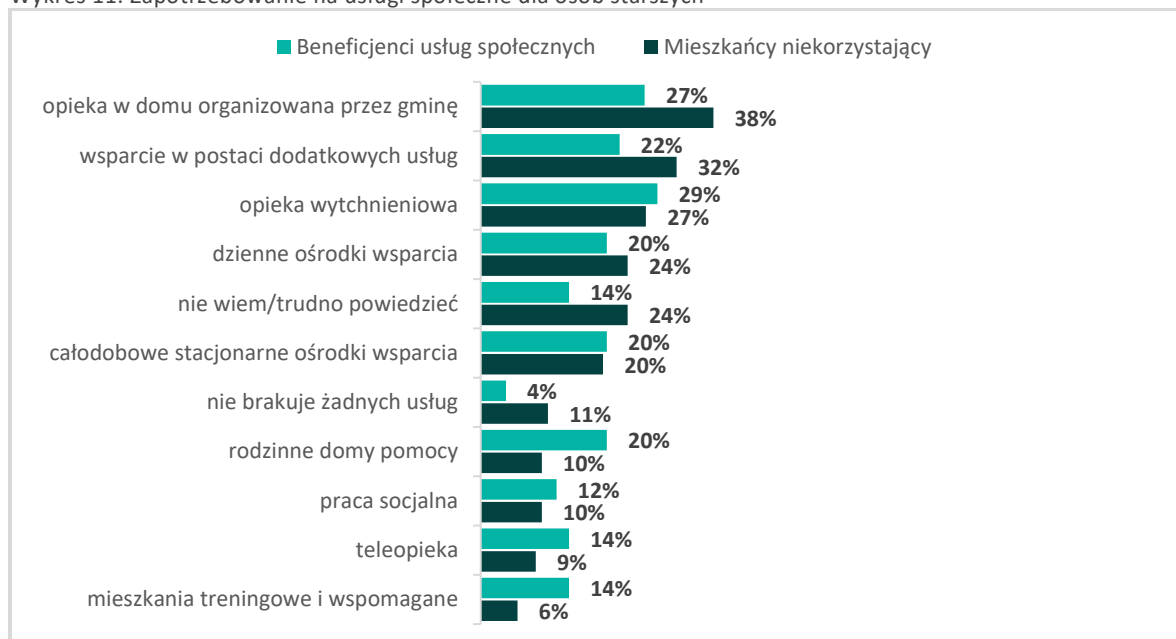
Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób starszych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki jest trudne (41% beneficjenci usług społecznych, 37% niekorzystający z nich).

Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych

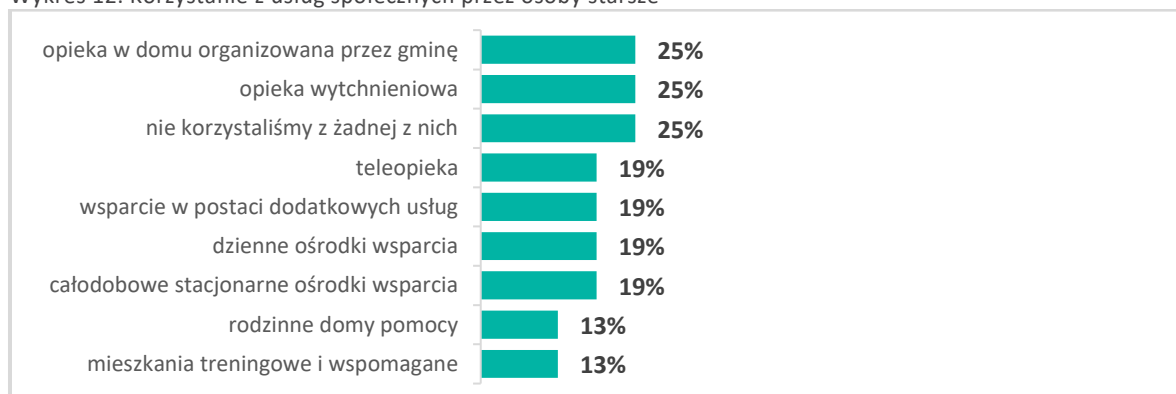

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu.)
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa).

Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze

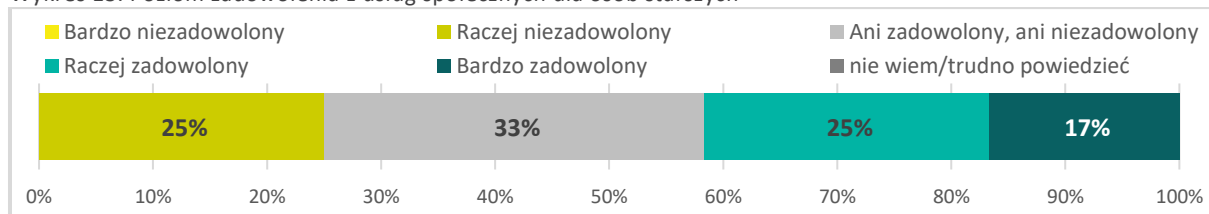

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy formularzy badawczych najczęściej osoby starsze w ciągu ostatnich 3 lat korzystały w gminie Grodzisk Mazowiecki z następujących usług:

- wsparcia w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę
- teleopieki.

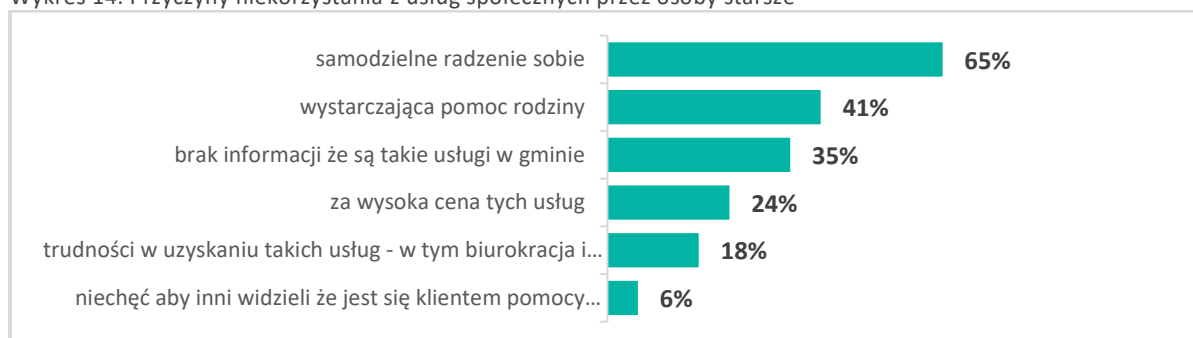
Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Mieszkańcy gminy Grodzisk Mazowiecki korzystający z usług społecznych są z nich zadowoleni (42% zadowolonych do 25% niezadowolonych).

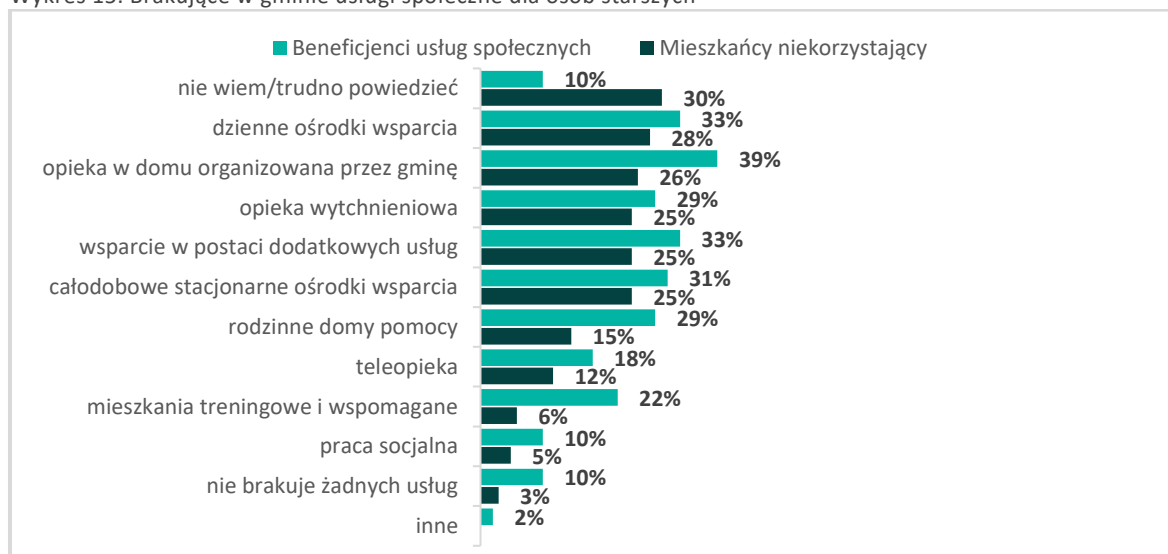
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby starsze, które nie były objęte usługami społecznymi, jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały głównie, że: radzą sobie samodzielnie (65% ankietowanych), wystarcza im pomoc rodziny (41% ankietowanych), brak jest informacji o takich usługach w gminie (35% ankietowanych).

Wykres 15. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób starszych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

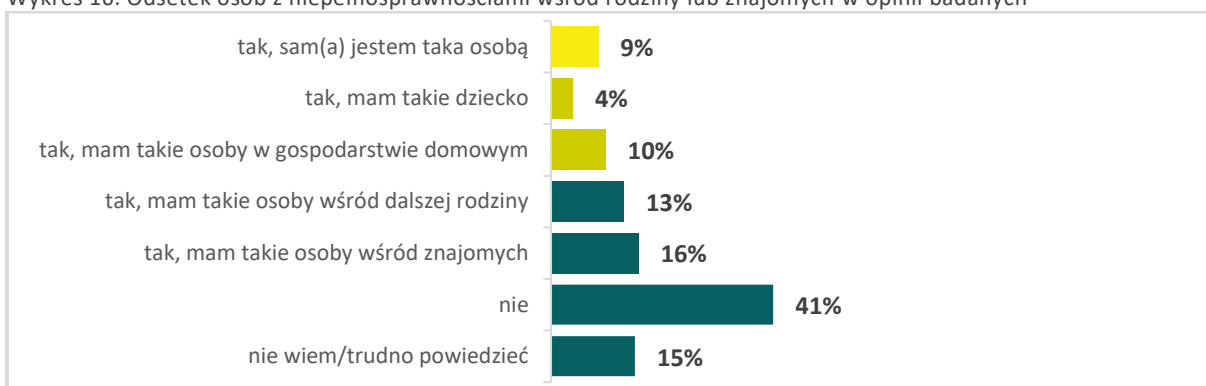
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- dzienne ośrodki wsparcia.
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)

2. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób z niepełnosprawnościami.

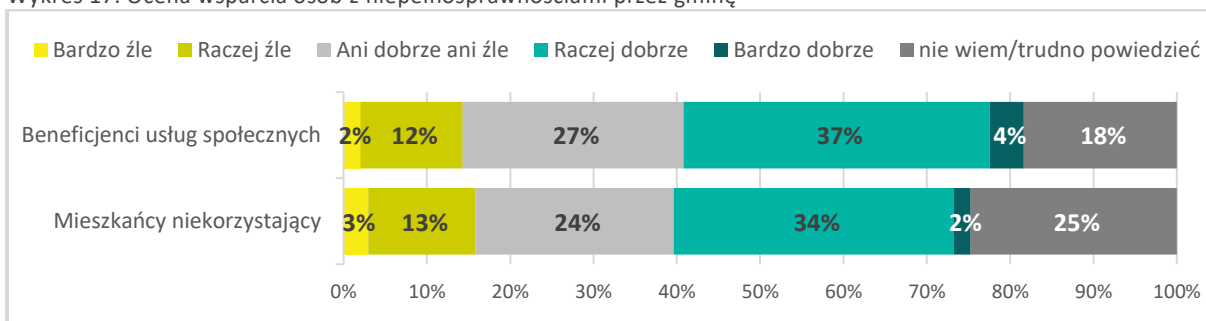
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki 9% spośród nich stanowiły os. z niepełnosprawnościami. Dodatkowo 4% przyznało, że jest rodzicem dziecka z niepełnosprawnością, 10% ankietowanych ma takie osoby w gospodarstwie domowym natomiast 16% badanych ma takie osoby wśród znajomych.

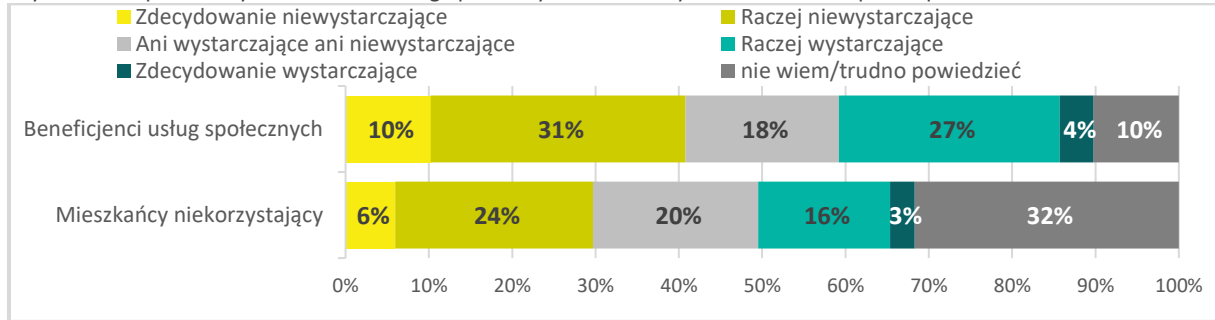
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Grodzisk Mazowiecki dobrze wspiera osoby z niepełnosprawnościami (41% beneficjenci usług społecznych, 36% niekorzystający z nich).

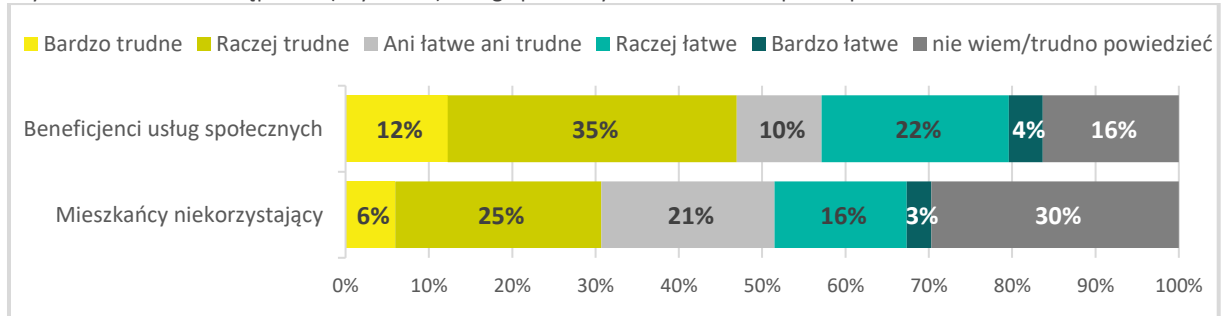
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Grodzisk Mazowiecki dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (41% beneficjenci usług społecznych, 30% niekorzystający z nich).

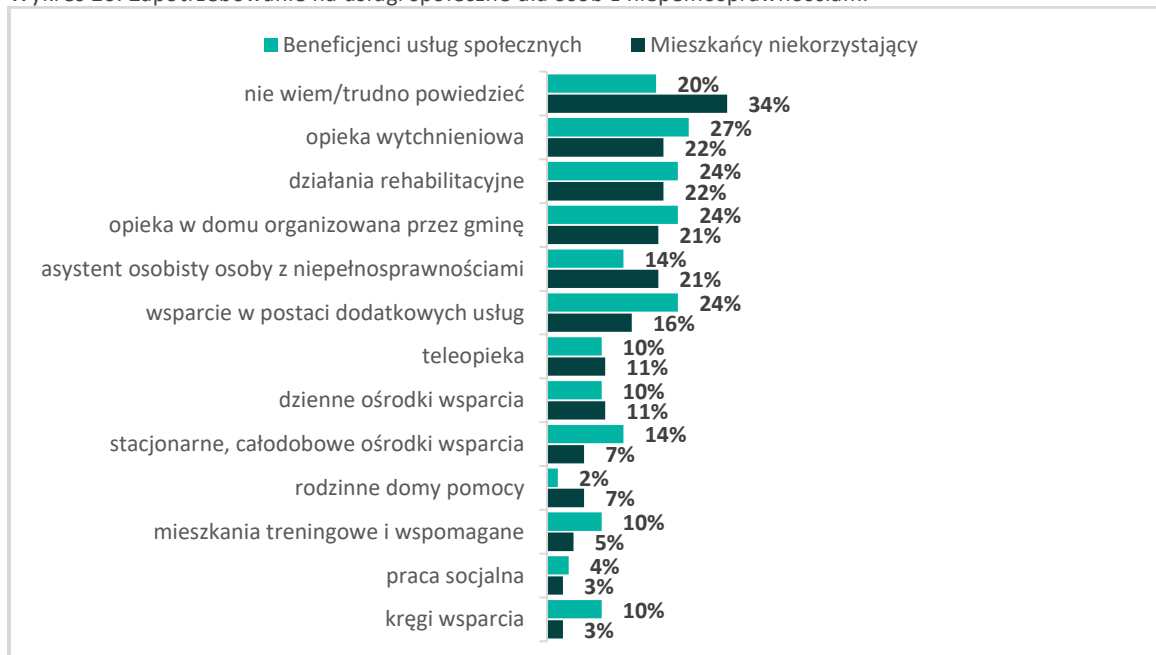
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki jest trudne (47% beneficjenci usług społecznych, 31% niekorzystający z nich).

Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami

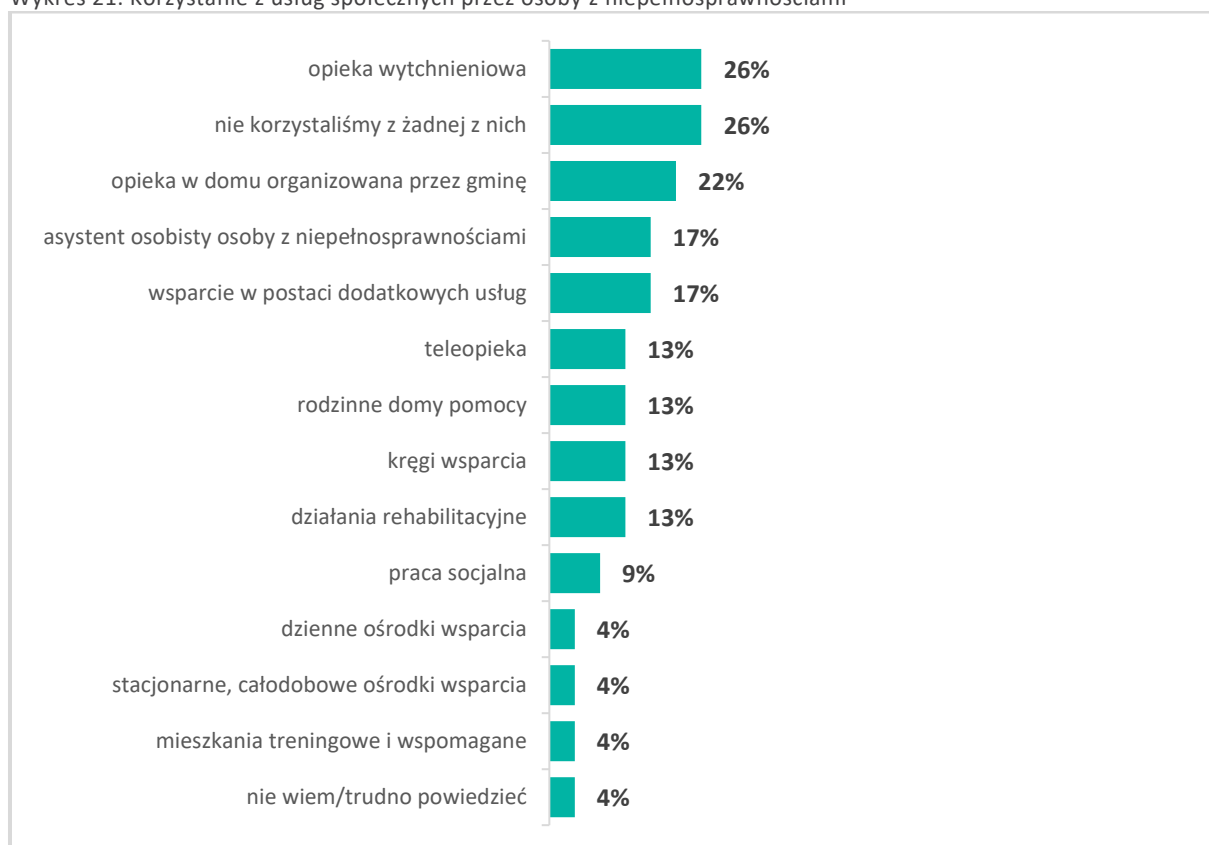

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- działania rehabilitacyjne
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę.

Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami

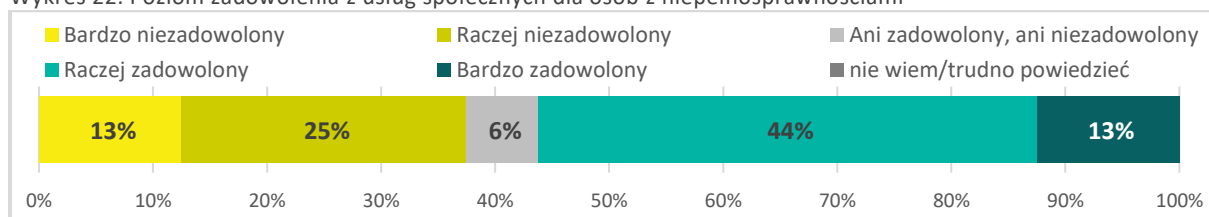

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani uznali, że najczęściej osoby z niepełnosprawnościami w ciągu ostatnich 3 lat korzystali z następujących usług:

- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej)
- asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami
- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę
- pomocy profesjonalisty w postaci asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami.

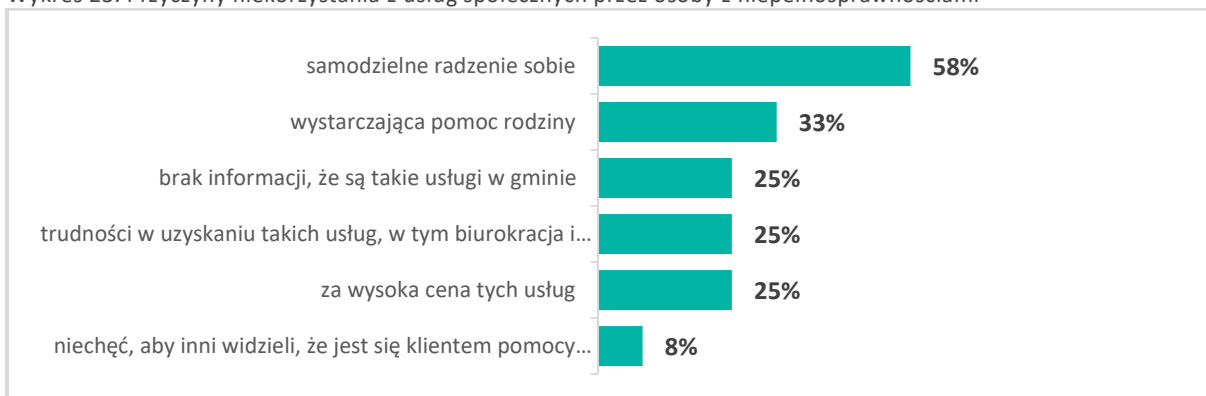
Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani mieszkańcy gminy Grodzisk Mazowiecki, korzystający z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami stwierdzili, że w większości jest z nich zadowolona (57% zadowolonych do 38% niezadowolonych).

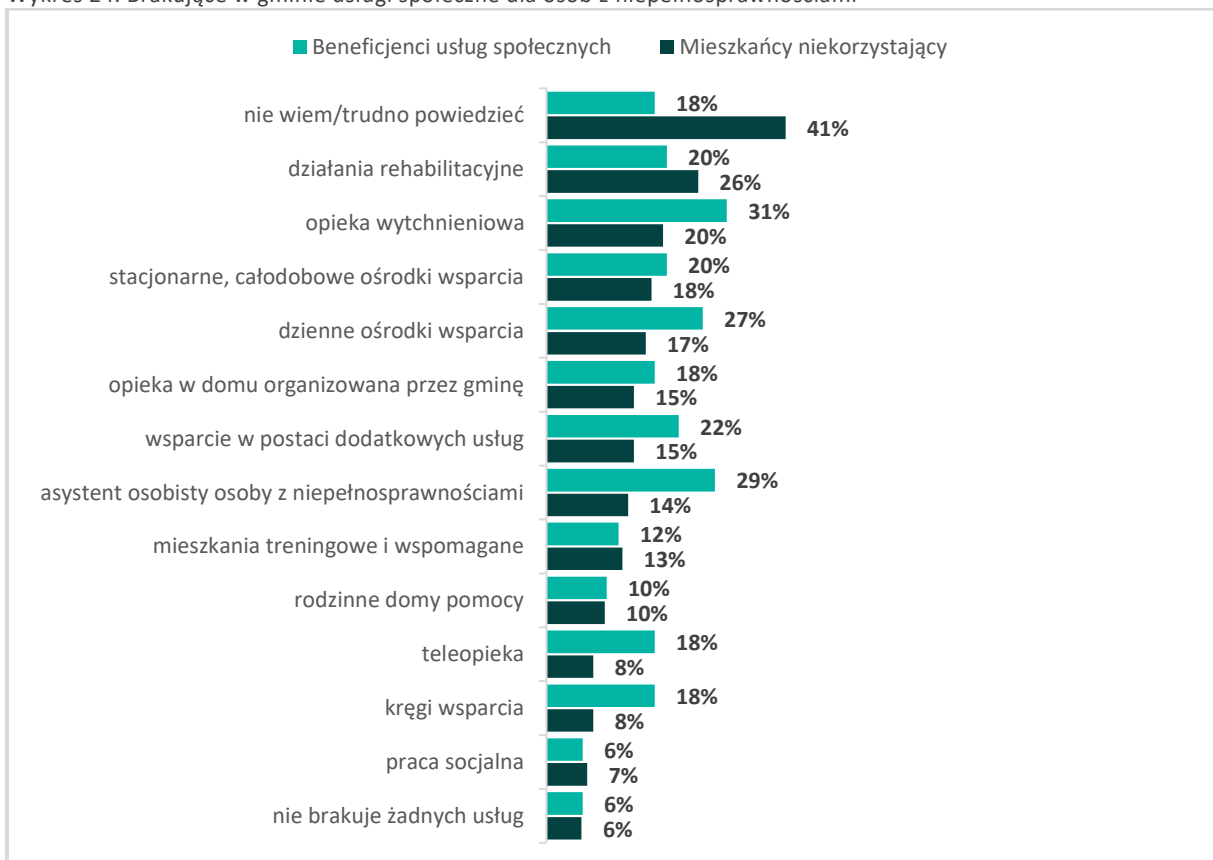
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z niepełnosprawnościami, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały na: samodzielnie radzenie sobie (58% ankietowanych), wystarczającą pomoc rodziny (33% ankietowanych) oraz brak informacji o świadczeniu takich usług w gminie (25% ankietowanych).

Wykres 24. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

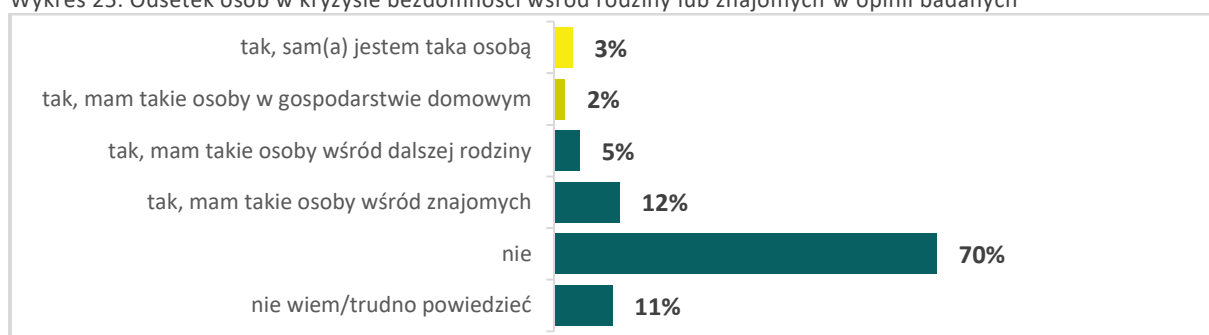
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- działania rehabilitacyjne
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia.

3. Usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie bezdomności.

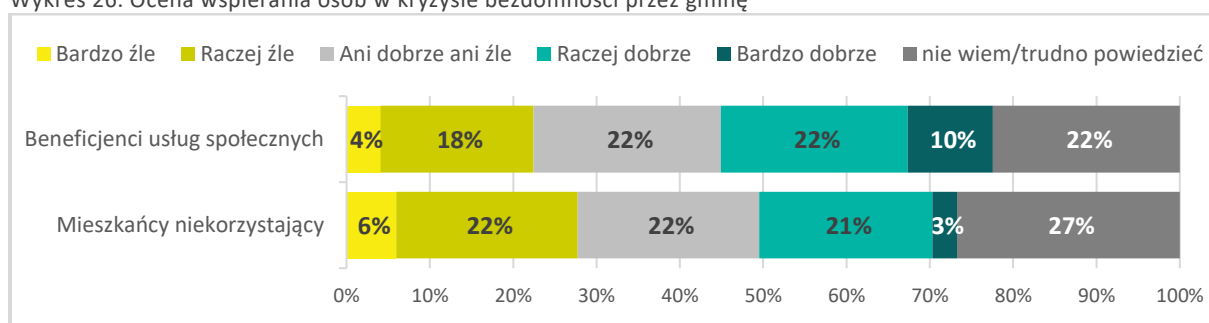
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki 3% spośród nich stanowiły osoby w kryzysie bezdomności. Dodatkowo 2% badanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, 5% ankietowanych ma takie osoby wśród dalszej rodziny, natomiast 12% wskazało na takie osoby wśród znajomych.

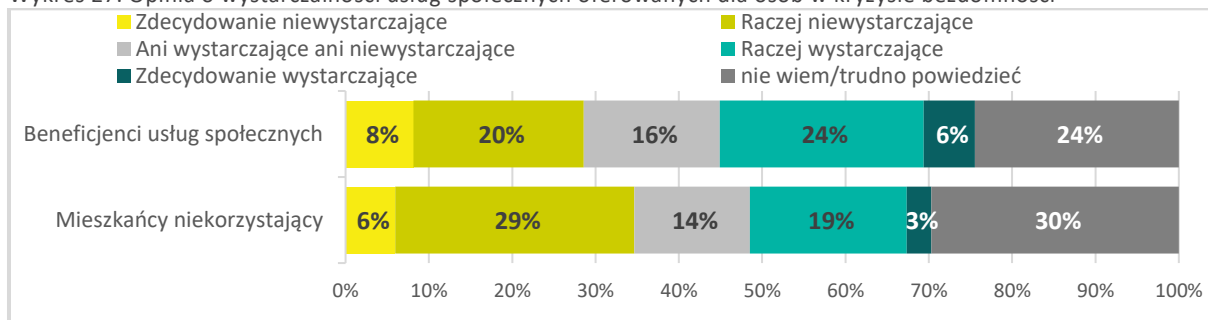
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Opinia o tym czy gmina Grodzisk Mazowiecki dobrze wspiera osoby w kryzysie bezdomności jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej oceniają działanie gminy pozytywnie (32% ankietowanych) niż negatywnie (22% ankietowanych), natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (28% oceniają negatywnie, 24% oceniają pozytywnie).

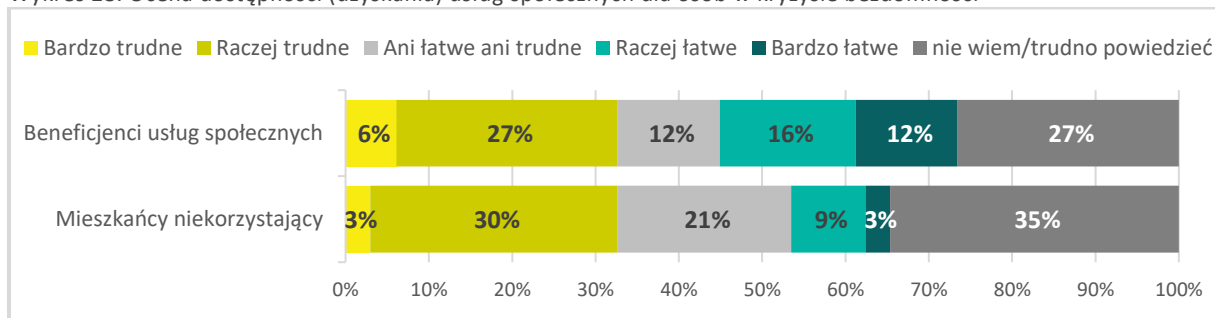
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Opinia o tym, czy usługi oferowane przez gminę osobom w kryzysie bezdomności są wystarczające jest podzielona. Wśród beneficjentów usług społecznych niewiele więcej osób uważało, że są wystarczające (30% ankietowanych) niż niewystarczające (28% ankietowanych), natomiast mieszkańcy niekorzystający z usług społecznych mieli bardziej zdecydowaną opinię, że pomoc jest niewystarczająca (35% jest niewystarczająca 22% jest wystarczająca).

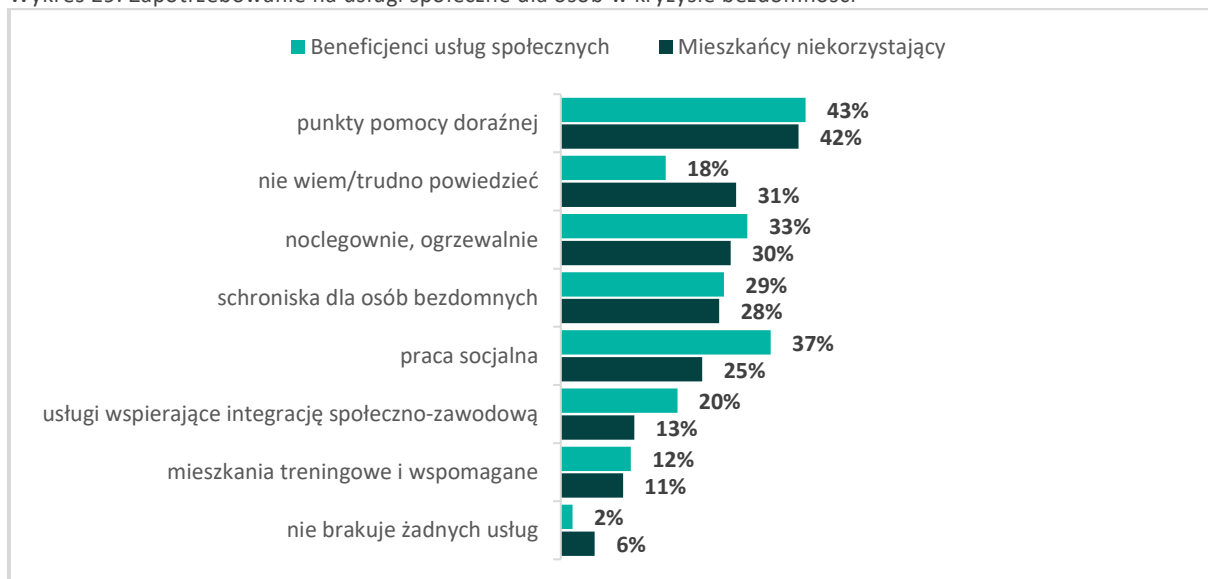
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki jest trudne (33% beneficjenci usług społecznych, 33% niekorzystający z nich).

Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

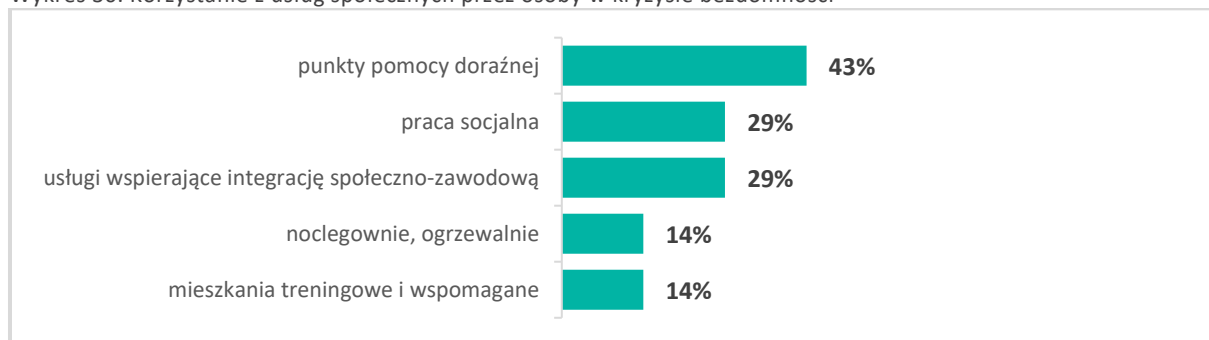

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności to:

- punkty pomocy doraźnej
- noclegownie, ogrzewalnie
- schroniska dla osób bezdomnych.

Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności

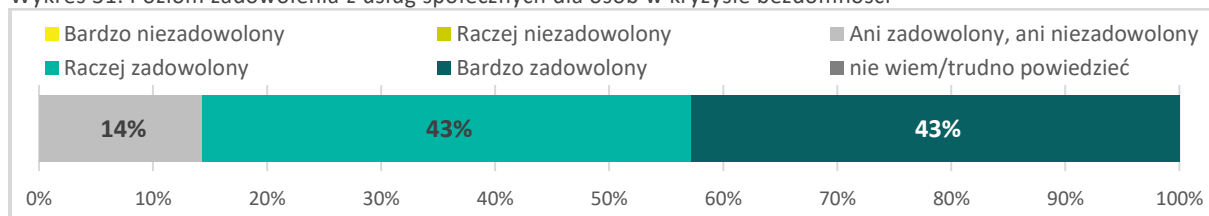

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej osoby w kryzysie bezdomności z terenu gminy Grodzisk Mazowiecki w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- punktów pomocy doraźnej
- pracy socjalnej, w tym aktywne docieranie do osób w kryzysie bezdomności w terenie i świadczenie im tam wsparcia
- usług wspierających integrację społeczno-zawodową.

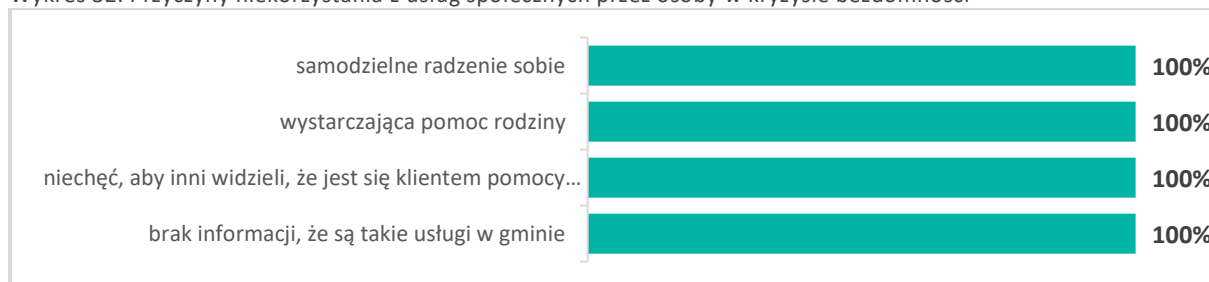
Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby w kryzysie bezdomności korzystające z usług społecznych wyrazili opinię, że są z nich zadowolone.

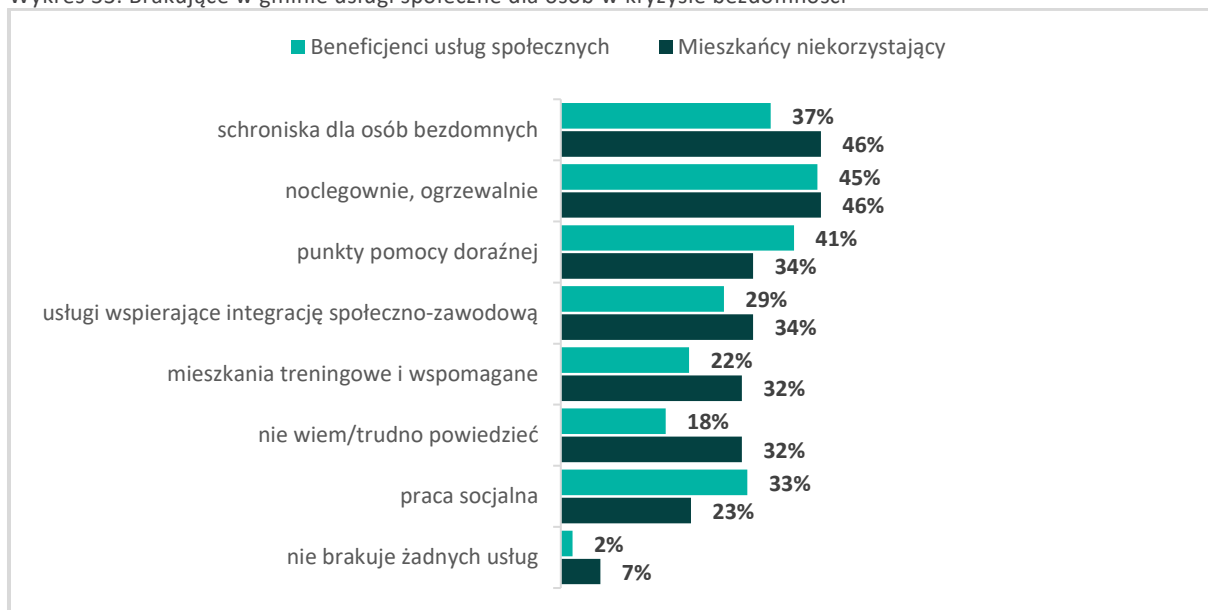
Wykres 32. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby w kryzysie bezdomności, które nie skorzystały z usług społecznych dla nich przeznaczonych jako przyczynę głównie wskazywały, że wystarczająca jest pomoc rodziny oraz brak informacji, że są takie usługi w gminie oraz radzenie sobie (po 100% ankietowanych).

Wykres 33. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

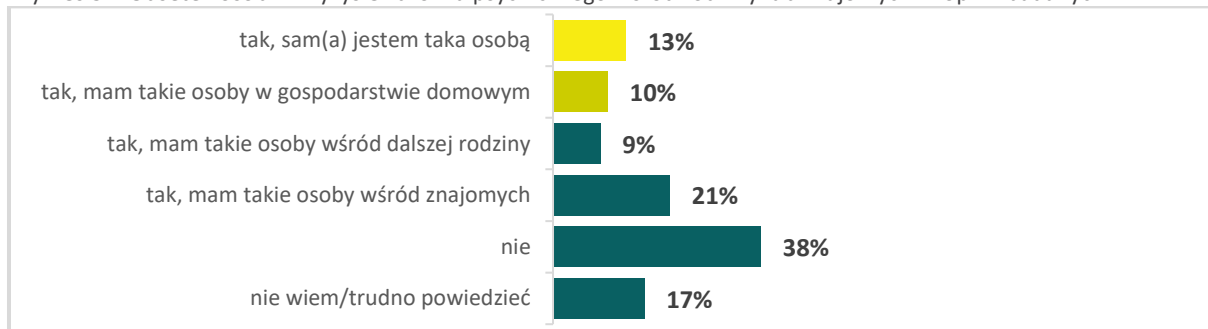
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki najbardziej brakuje następujących usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności:

- noclegowni, ogrzewalni
- schronisk dla osób bezdomnych
- punktów pomocy doraźnej.

4. Usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

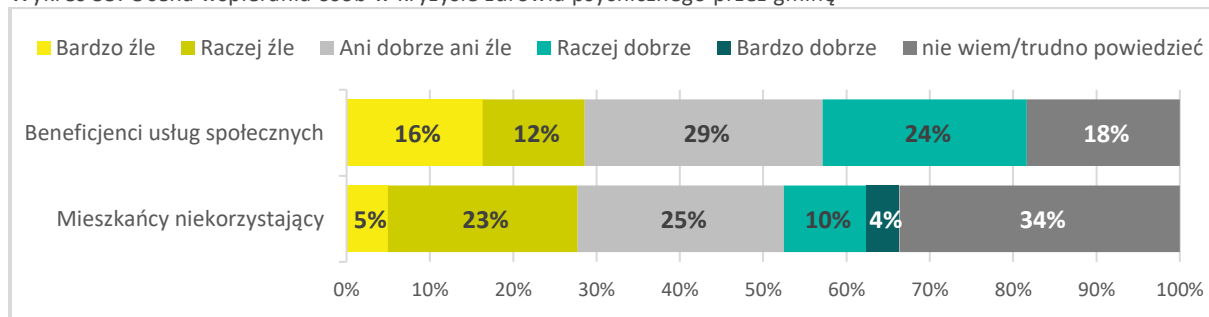
Wykres 34. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców 13% stanowiły osoby w kryzysie zdrowia psychicznego. Dodatkowo 10% ankietowanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, 9% uczestników badania przyznało, że ma takie osoby wśród dalszej rodziny, a 21% wśród znajomych.

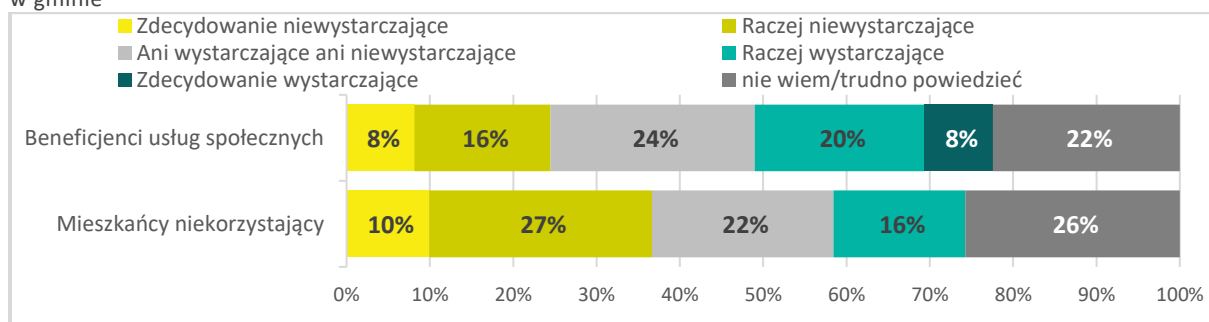
Wykres 35. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Grodzisk Mazowiecki źle wspiera osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (28% beneficjenci usług społecznych, 28% niekorzystający z nich).

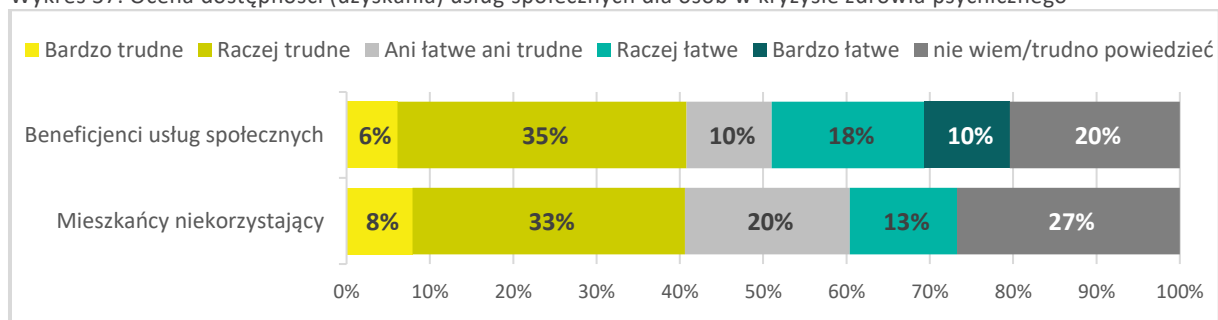
Wykres 36. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Opinia o tym, czy usługi oferowane przez gminę osobom w kryzysie zdrowia psychicznego są wystarczające jest podzielona. Wśród beneficjentów usług społecznych przeważała opinia, że są wystarczające (28% wystarczające, 24% niewystarczające). Natomiast wśród mieszkańców niekorzystających z usług społecznych przeważała opinia, że pomoc jest niewystarczająca (37% jest niewystarczająca 16% jest wystarczająca).

Wykres 37. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki jest trudne (41% beneficjenci usług społecznych, 41% niekorzystający z nich).

Wykres 38. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego w gminie

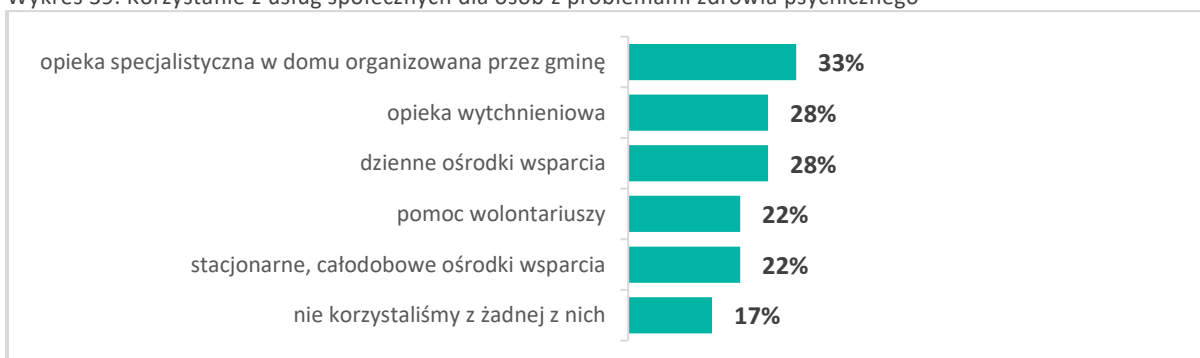

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- specjalistyczne usługi świadczone w miejscu zamieszkania przez gminę
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia.

Wykres 39. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego

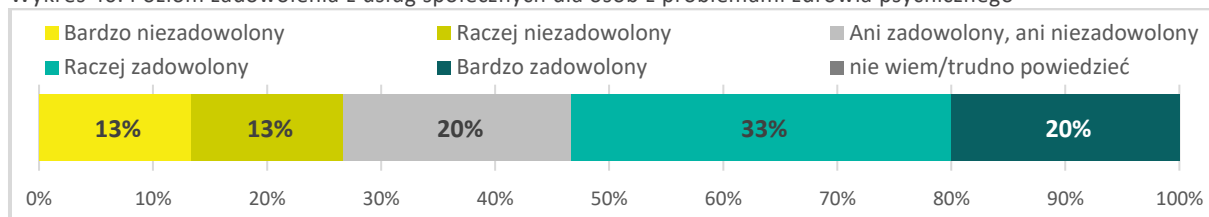

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gminy Grodzisk Mazowiecki w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- specjalistycznych usług świadczonych w miejscu zamieszkania przez gminę
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej)
- dziennych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

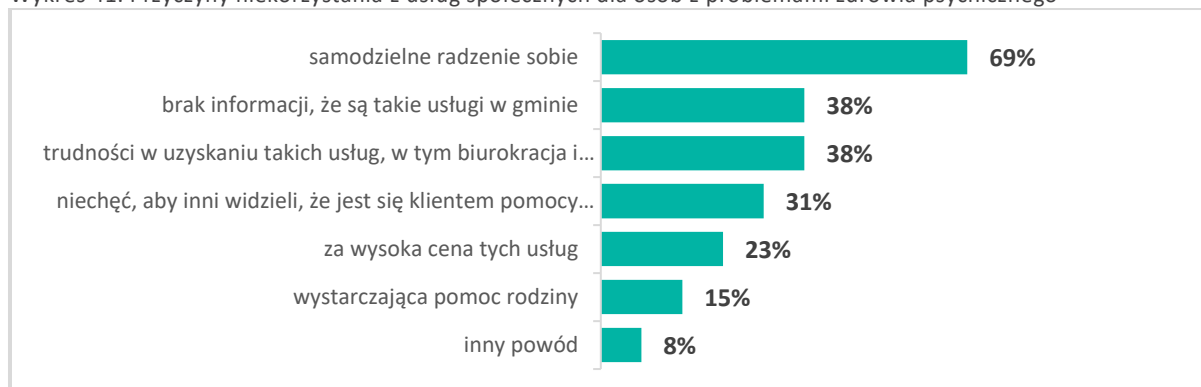
Wykres 40. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gminy Grodzisk Mazowiecki korzystających z usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego większość wyraziło swoje zadowolenie z poziomu ich świadczenia (53% zadowolonych do 26% niezadowolonych).

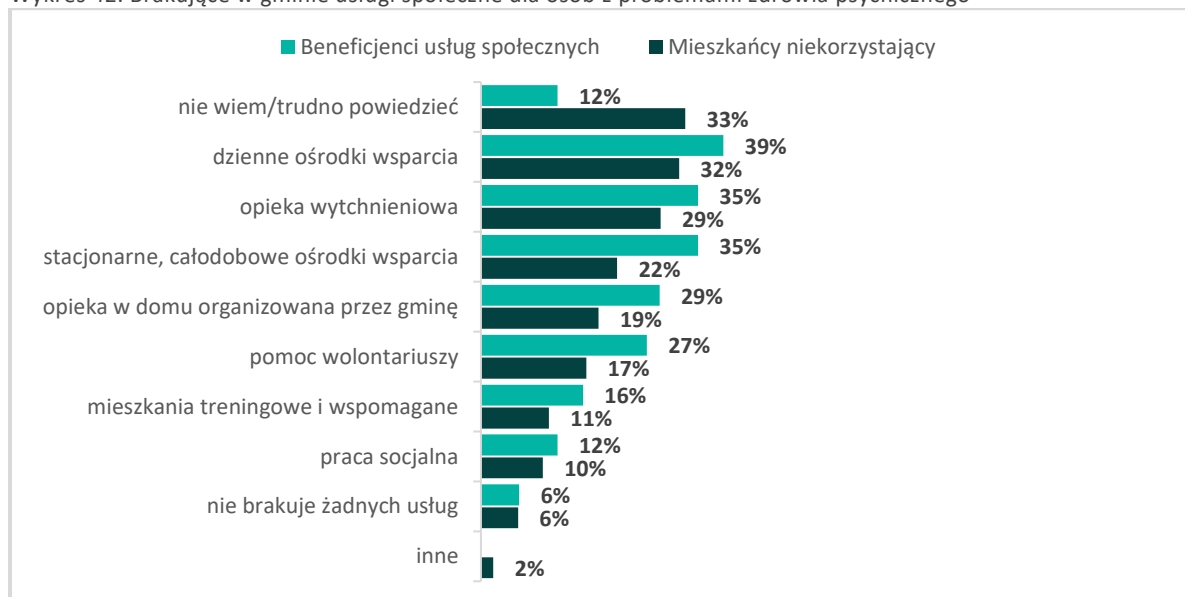
Wykres 41. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z problemami zdrowia psychicznego, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na: samodzielne radzenie sobie (69% ankietowanych), trudności w uzyskaniu takich usług, w tym biurokracja i długi czas oczekiwania na decyzje oraz brak informacji, że takie usługi są świadczone w gminie (po 38% ankietowanych).

Wykres 42. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

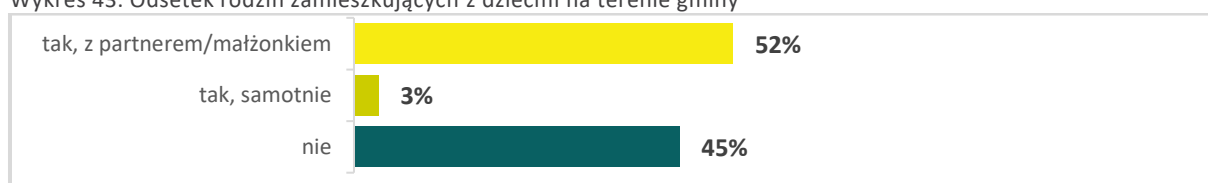
Zdaniem beneficjentów i pozostałych mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia
- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

5. Usługi społeczne dla rodzin z dziećmi

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla rodzin z dziećmi.

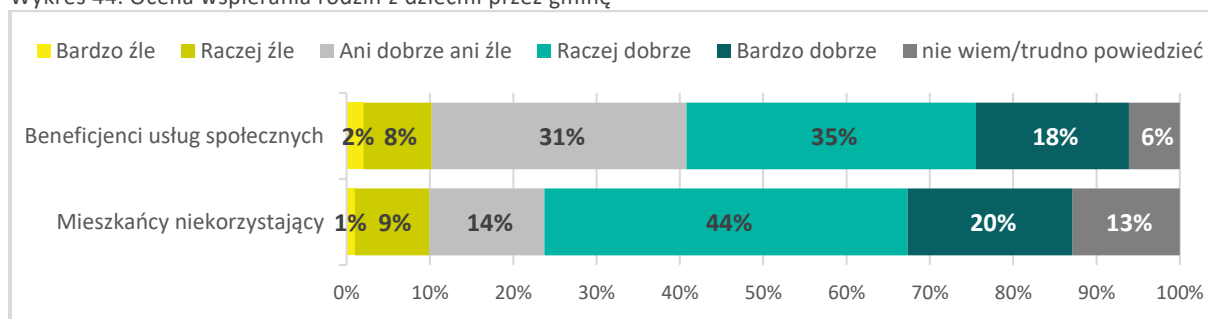
Wykres 43. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki 52% ankietowanych stanowiły rodziny z dziećmi. Dodatkowo 3% uczestników badania przyznało, że mieszka samotnie z dziećmi, natomiast 45% nie posiada dzieci.

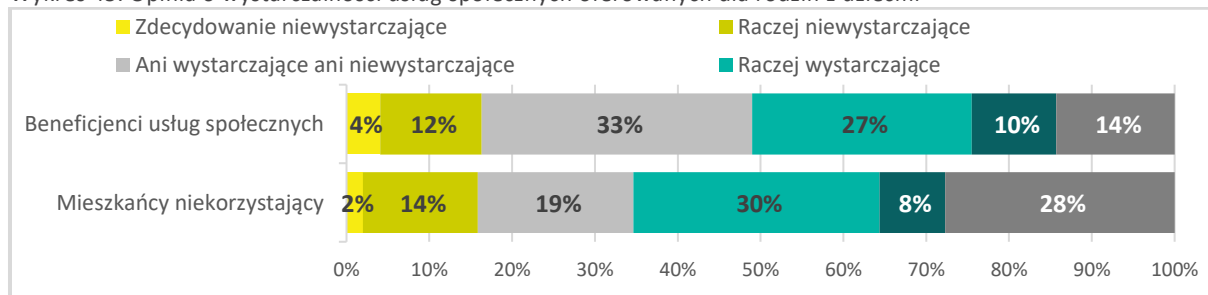
Wykres 44. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Grodzisk Mazowiecki dobrze wspiera rodziny z dziećmi (53% beneficjenci usług społecznych, 64% niekorzystający z nich).

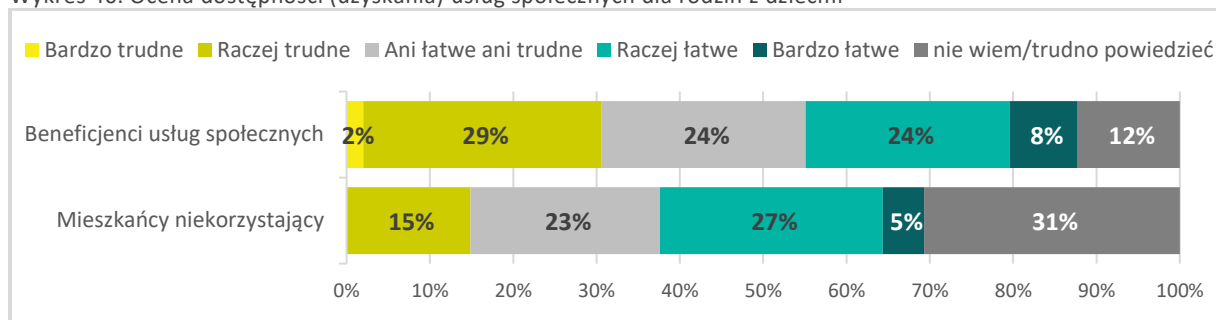
Wykres 45. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla rodzin z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestników procesu badawczego przeważa opinia o tym, że usługi oferowane rodzinom z dziećmi przez gminę Grodzisk Mazowiecki są wystarczające (37% beneficjenci usług społecznych, 38% niekorzystający z nich).

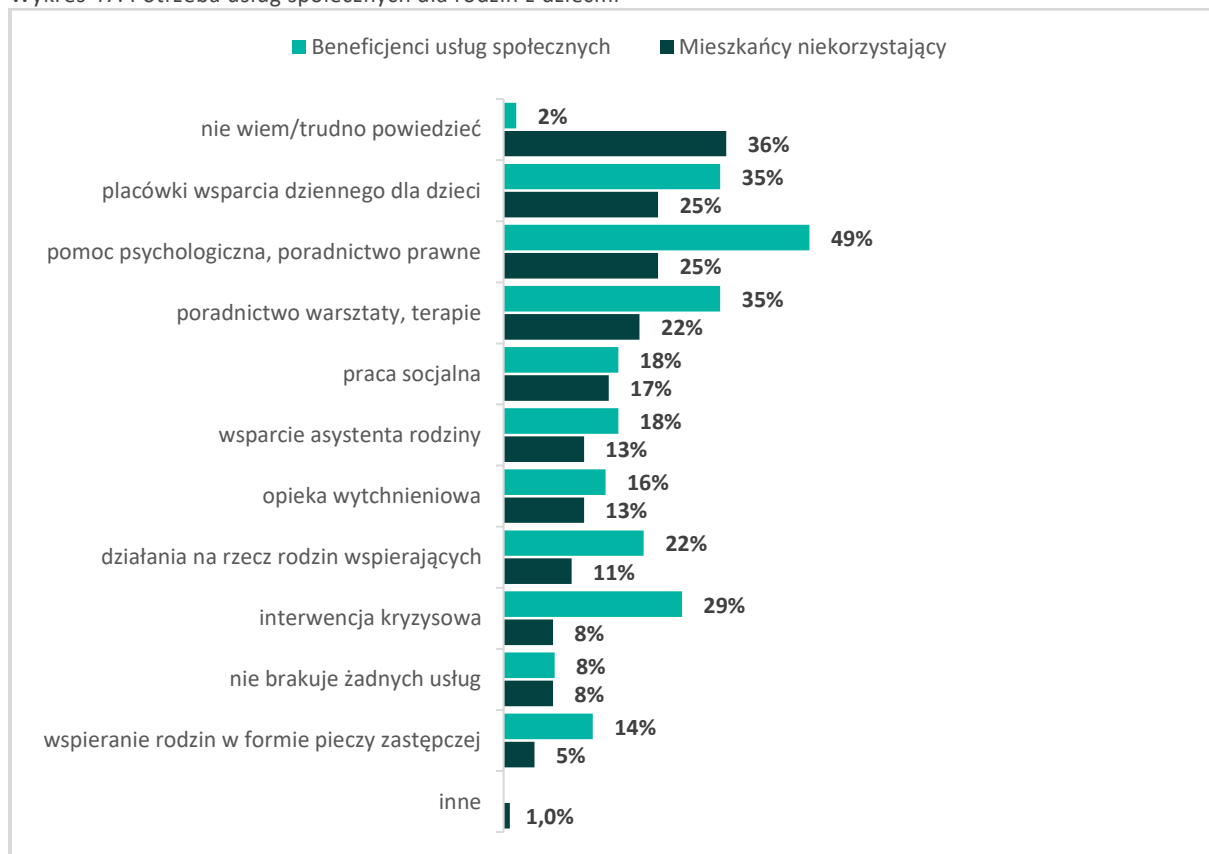
Wykres 46. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla rodzin z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki jest łatwe (32% beneficjenci usług społecznych, 32% niekorzystający z nich).

Wykres 47. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi

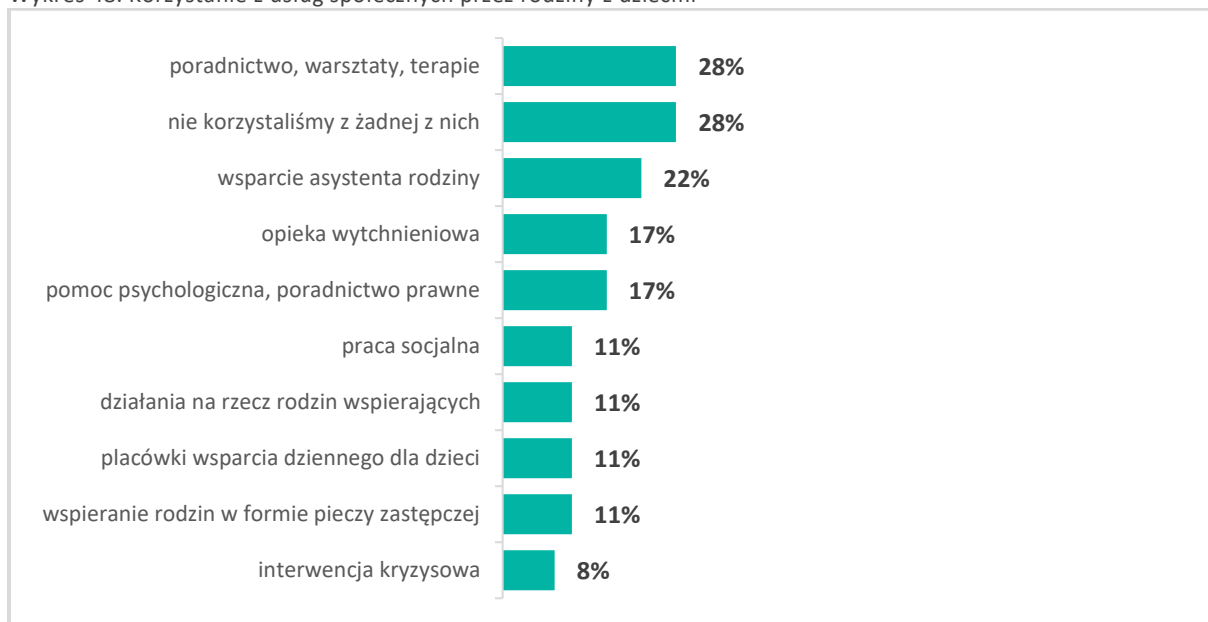
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki najbardziej potrzebne usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne

- poradnictwo, warsztaty, terapie
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci

Wykres 48. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi

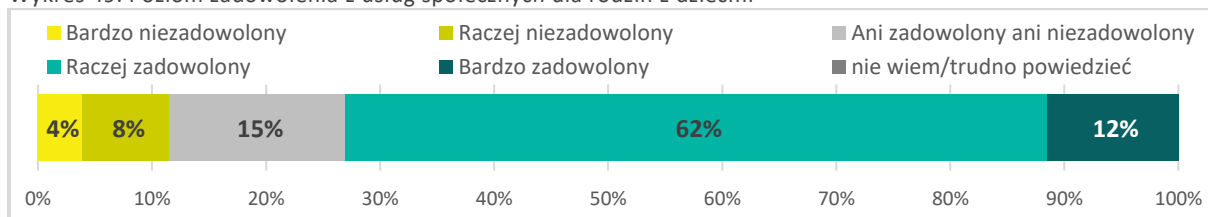

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej rodziny z dziećmi z terenu gminy Grodzisk Mazowiecki w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- poradnictwa, warsztatów, terapii
- wsparcia asystenta rodziny
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej).

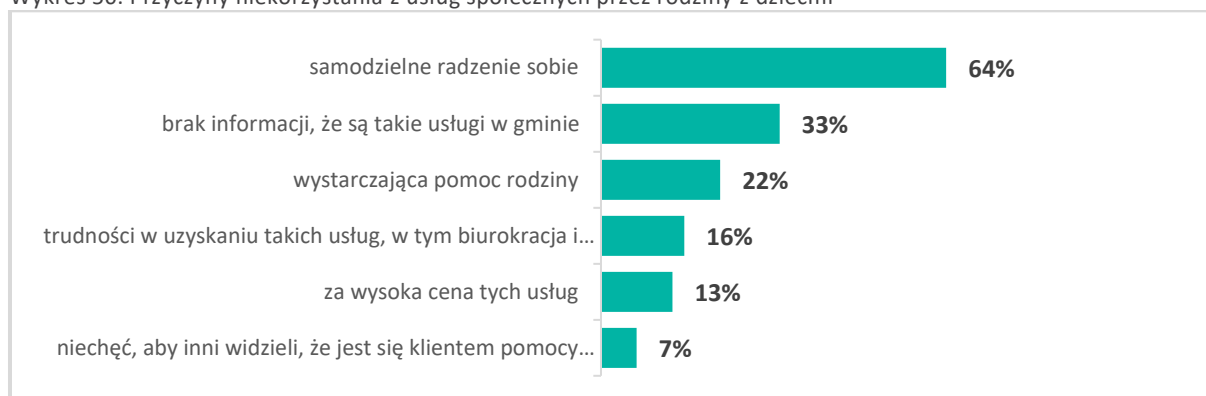
Wykres 49. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gminy Grodzisk Mazowiecki korzystających z usług społecznych dla rodzin z dziećmi większość wyraziło swoje zadowolenie z poziomu ich świadczenia (74% zadowolonych do 12% niezadowolonych).

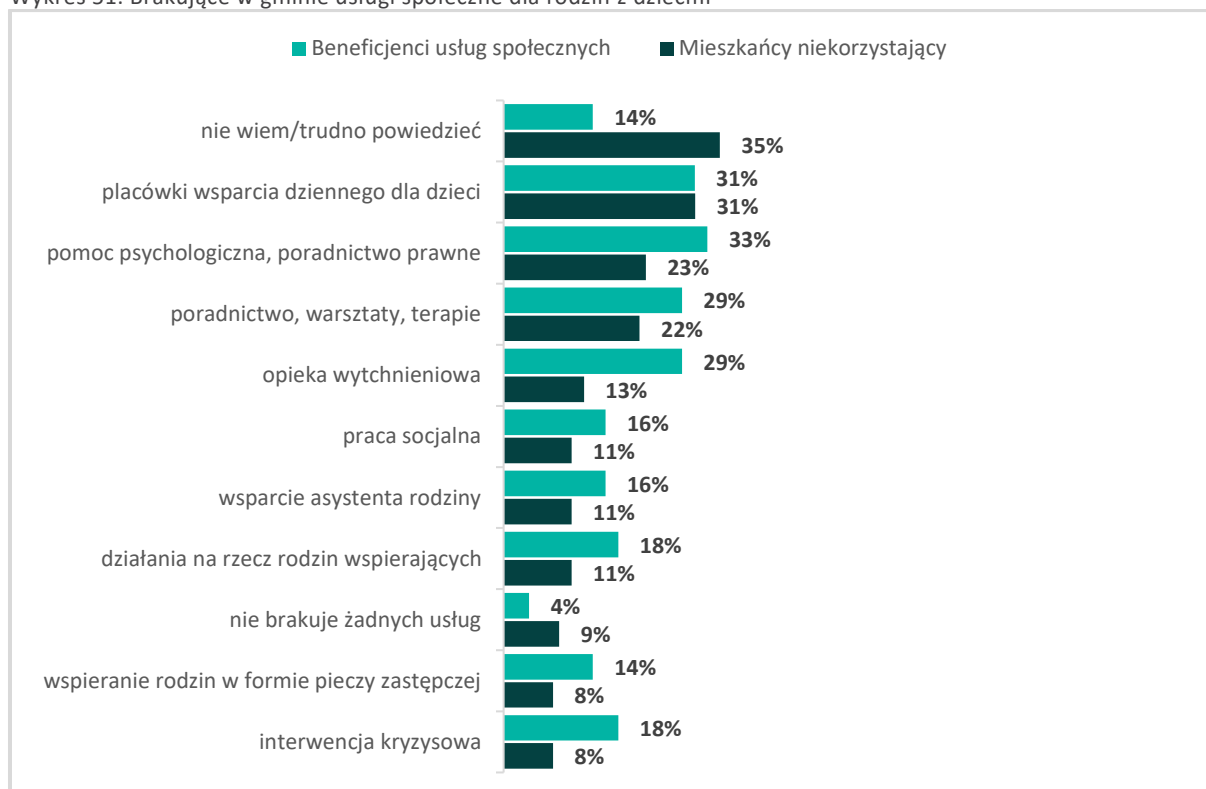
Wykres 50. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Rodziny z dziećmi, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na: radzenie sobie samodzielne z problemami (64% ankietowanych) oraz brak informacji, że są takie usługi na terenie gminy (33% badanych).

Wykres 51. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

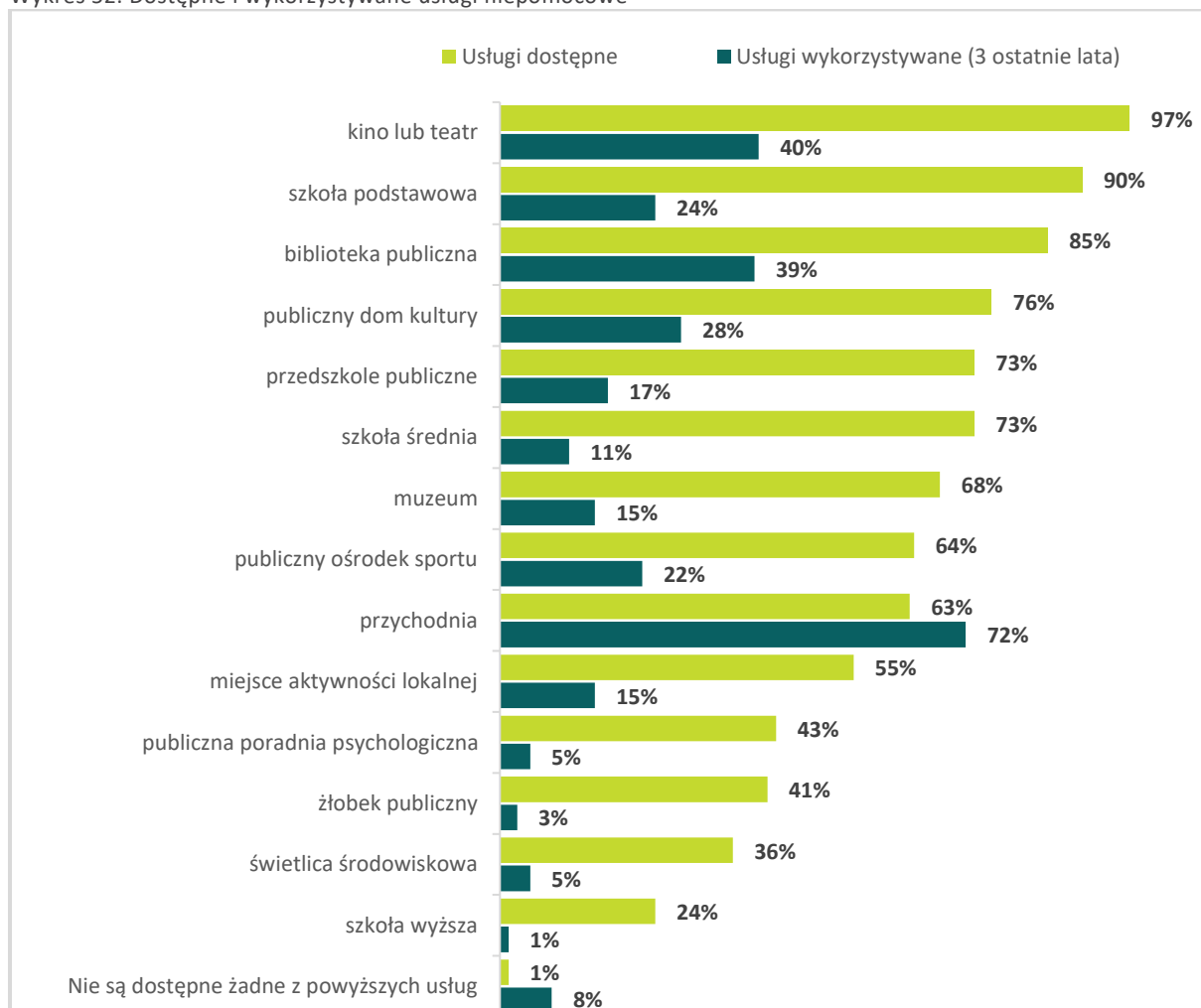
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakujące usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci
- poradnictwo, warsztaty, terapie.

6. Usługi niepomocowe dostępne w gminie

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki o realizowanych na jej terenie usługach niepomocowych.

Wykres 52. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki na jej terenie są dostępne różne niepomocowe usługi społeczne. Najczęściej wskazywane to:

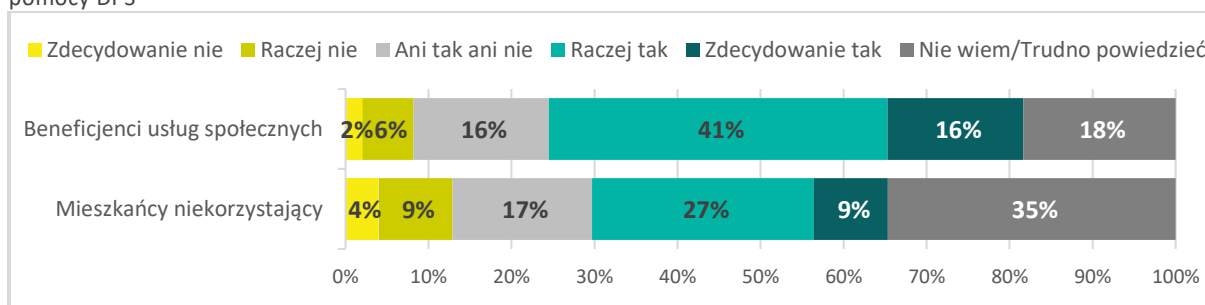
- Kino lub teatr (97% ankietowanych)
- szkoła podstawowa (90% ankietowanych)
- biblioteka publiczna (85% ankietowanych)
- publiczny dom kultury (76% ankietowanych)
- przedszkole publiczne (73% ankietowanych).

Natomiast najczęściej wykorzystywaną w ciągu ostatnich 3 lat usługą społeczną według respondentów jest przychodnia (72% badanych) oraz kino lub teatr (40% badanych).

7. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki o potrzebie zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych.

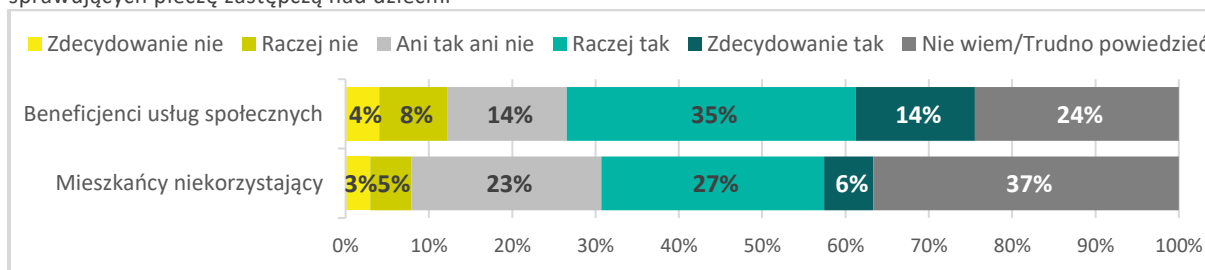
Wykres 53. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla osób, które potrzebują pomocy DPS

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki przeważała opinia, że usługi społeczne dla osób, które potrzebują wsparcia w postaci umieszczenia ich w domu pomocy społecznej wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych (57% beneficjenci usług społecznych, 36% niekorzystający z nich).

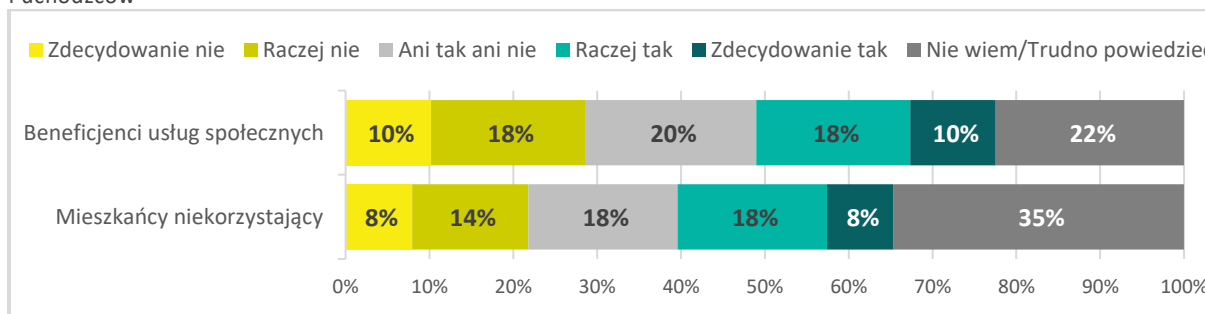
Wykres 54. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki przeważała opinia, że usługi społeczne dla osób, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych (49% beneficjenci usług społecznych, 33% niekorzystający z nich).

Wykres 55. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla cudzoziemców i uchodźców

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Grodzisk Mazowiecki w przypadku większego zaangażowania się instytucji powiatowych w usługi społeczne dla cudzoziemców i uchodźców opinie były podzielone. Beneficjenci usług społecznych mieli podzielone zdanie (zarówno 28% przyznało, że wymaga wzmocnienia, i że nie wymagają wzmocnienia), natomiast mieszkańcy niekorzystający z usług społecznych wyrazili zdanie, że wymaga (22% nie wymagają wzmocnienia, 26% wymagają wzmocnienia).

ROZDZIAŁ III

DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO INSTYTUCJI ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI SPOŁECZNE W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI

I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

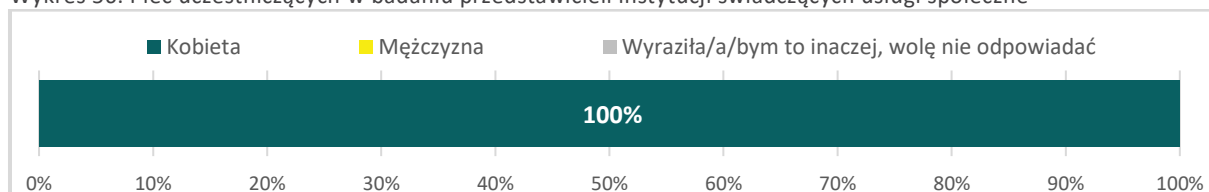
1. Metodologia badania

W ramach niniejszej diagnozy zostało również przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS badanie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w październiku i listopadzie 2024 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne. W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). W **gminie Grodzisk Mazowiecki przeprowadzono 3 wywiady z przedstawicielami** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie przedstawicieli instytucji). Liczebność jest zbyt mała do wykonania analiz ilościowych ($n < 30$), dlatego dane mają charakter jakościowy.

2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płci, wieku, stanowiska, stażu pracy, podmiotu prowadzącego, nazwy instytucji. Grupa ta uczestniczyła w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w gminie Grodzisk Mazowiecki.

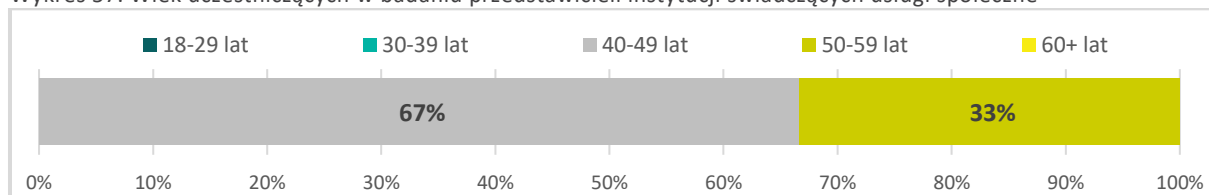
Wykres 56. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu dominującą grupą respondentów pod kątem płci były kobiety (stanowiły 100% badanych).

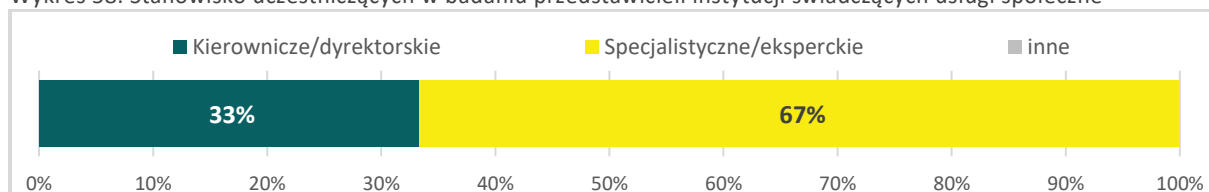
Wykres 57. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów reprezentowali oni tylko dwie grupy wiekowe, wśród których dominującą grupą ankietowanych były osoby między 40 a 49 rokiem życia.

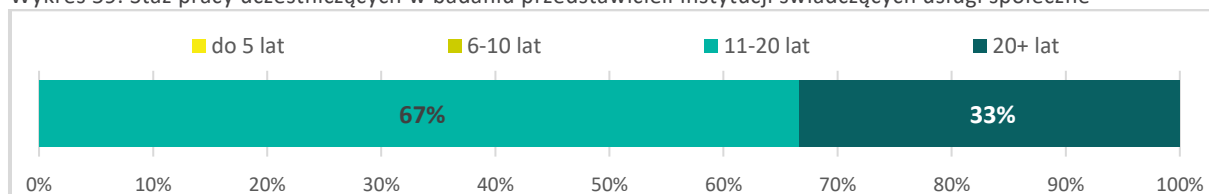
Wykres 58. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku stanowiska respondentów reprezentowali oni tylko dwie grupy zawodowe, wśród których dominującą byli specjaliści/eksperti (67% ankietowanych).

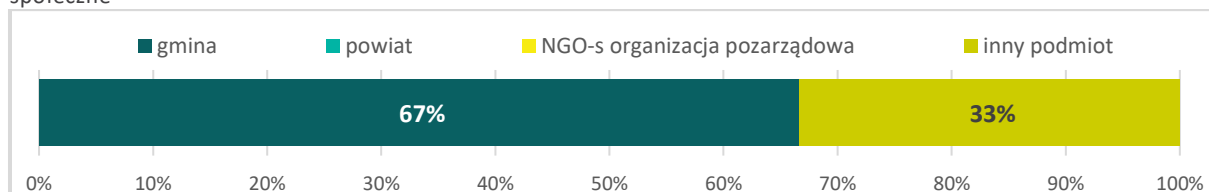
Wykres 59. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku stażu pracy respondentów reprezentowali oni tylko dwie grupy doświadczenia, wśród których dominującą była ta w przedziale 11-20 lat (67% ankietowanych).

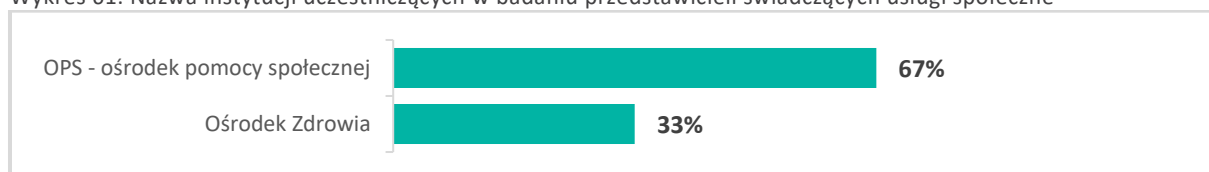
Wykres 60. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku podmiotu prowadzącego dla instytucji uczestniczących w badaniu został zidentyfikowany tylko jeden podmiot i była to gmina.

Wykres 61. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne

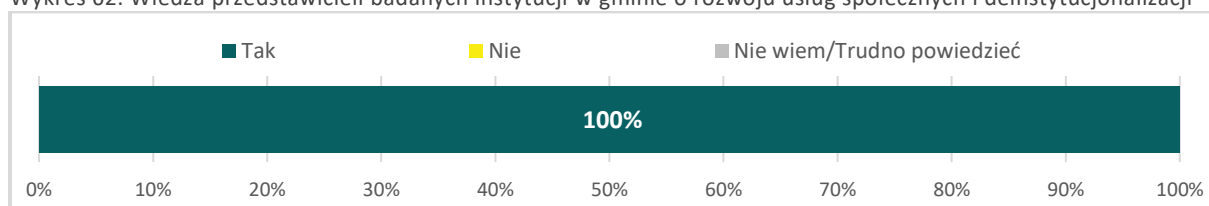
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku nazwy instytucji uczestniczących w badaniu zostały zidentyfikowane dwa podmioty: ośrodek pomocy społecznej i ośrodek zdrowia.

II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne w zakresie ich podejścia do rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

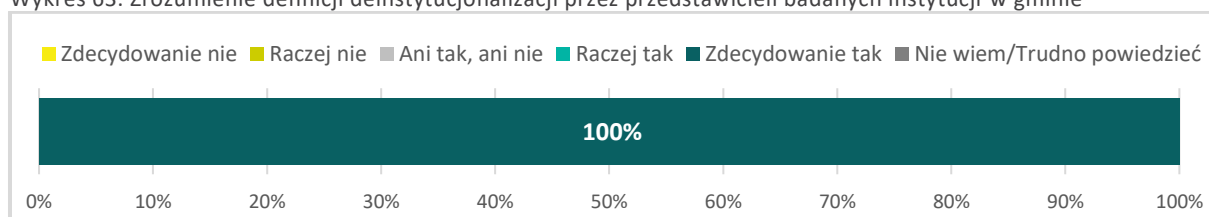
Wykres 62. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminie o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wszyscy przedstawiciele badanych instytucji w gminie mają wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określaną pojęciem deinstytucjonalizacji.

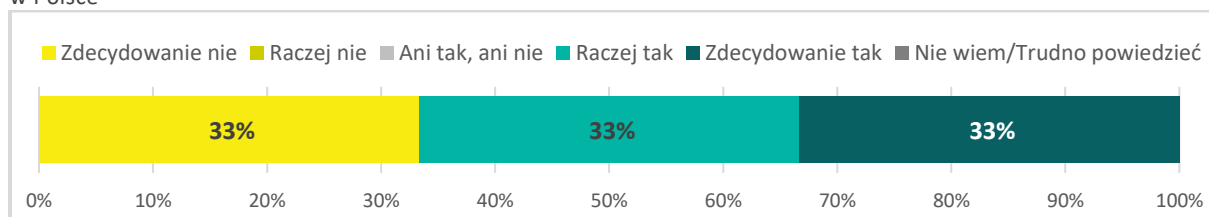
Wykres 63. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminie

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Deinstytucjonalizacja praktyk pomocowych to proces przechodzenia od organizowania wsparcia opartego na rozwiązaniach zakładowych, w których kluczową rolę odgrywają placówki całodobowe długookresowego pobytu, do organizowania wsparcia w sposób środowiskowy, z wykorzystaniem infrastruktury usług społecznych i innych zasobów społeczności lokalnych (M. Rymśa, 2022). Ta definicja jest zrozumiała dla wszystkich respondentów uczestniczących w badaniu.

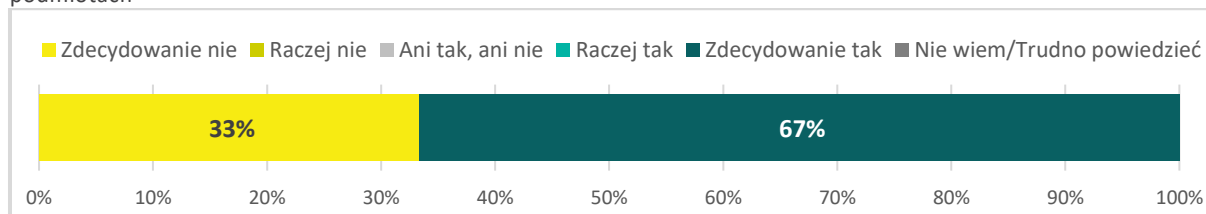
Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Dwóch z trzech przedstawicieli badanych instytucji podziela zdanie, że rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

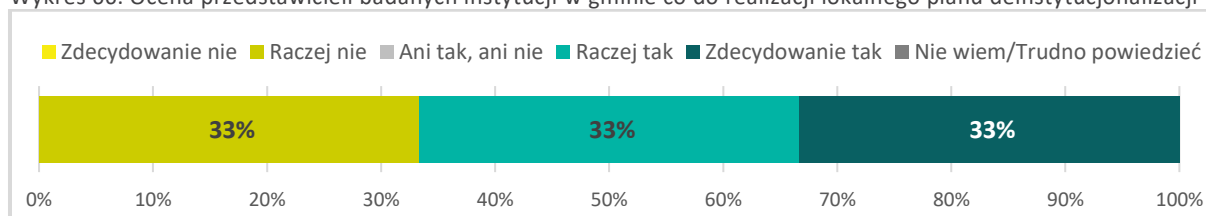
Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Dwóch z trzech przedstawicieli instytucji przyznają, że ich podopieczni i personel wyrażali potrzebę rozwoju środowiskowych usług społecznych w tych podmiotach.

Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W dwóch z trzech badanych instytucji zlokalizowanych w gminie Grodzisk Mazowiecki w opinii jej przedstawiciela jest realizowany lokalny plan deinstytucjonalizacji usług społecznych.

III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne dla poszczególnych grup beneficjentów, a także problemy w rozwoju i gotowości podmiotów do rozwoju tych usług.

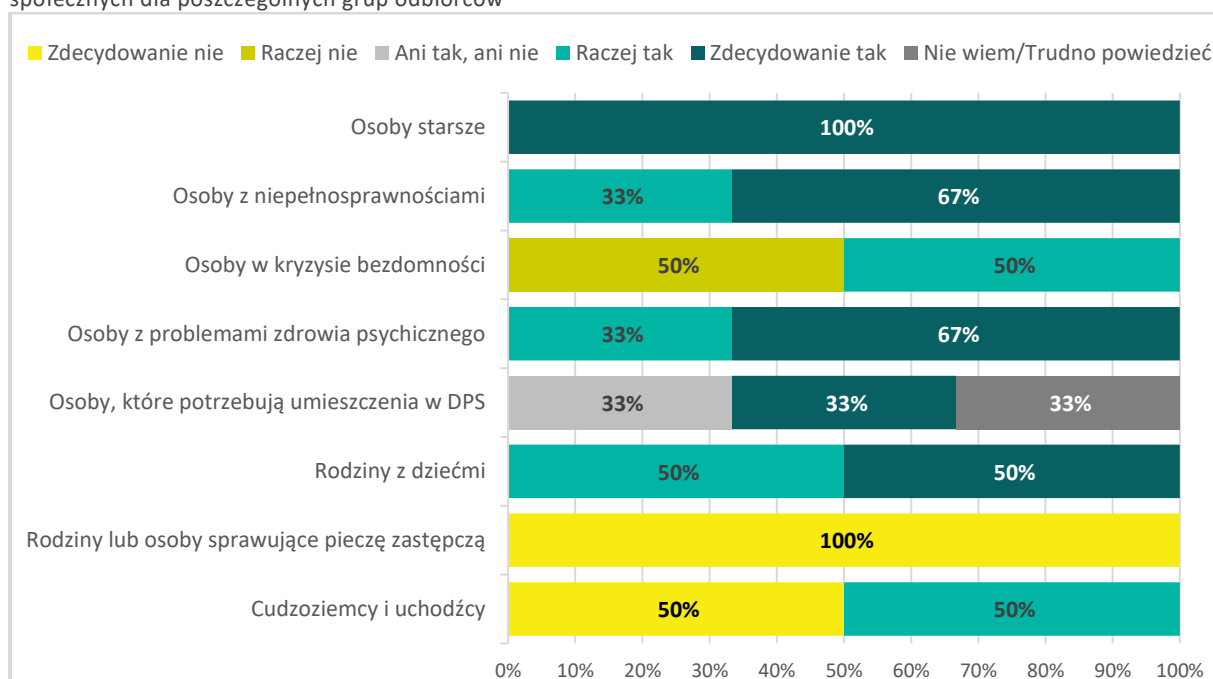
Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do rodzaju odbiorców usług społecznych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Badane instytucje świadczą usługi społeczne głównie dla następujących grup: osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby, które potrzebują umieszczenia w DPS.

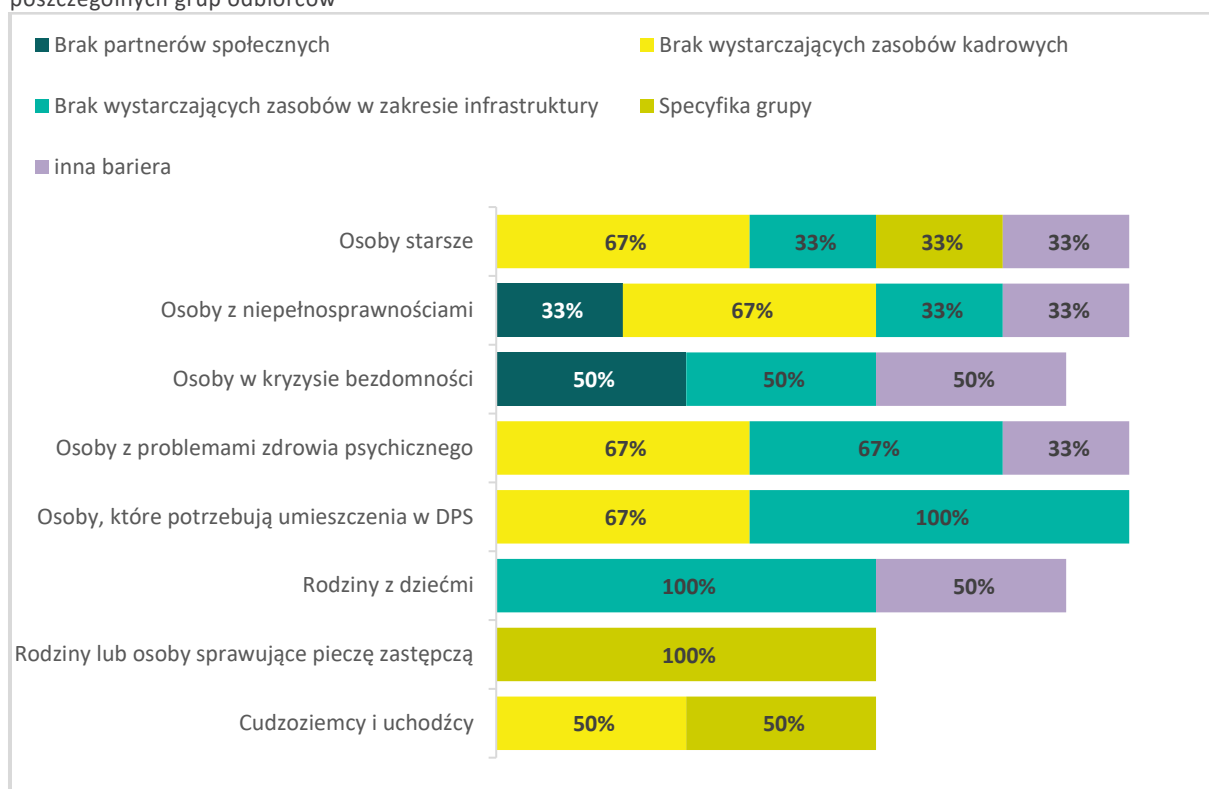
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny z dziećmi (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

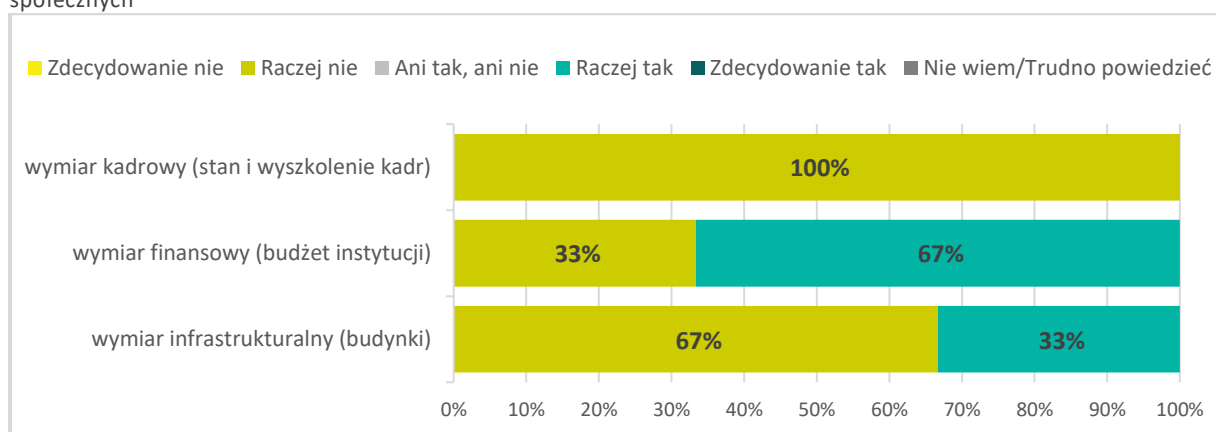
Wykres 69. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Główne bariery w rozwoju usług społecznych zgłaszane przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w gminie Grodzisk Mazowiecki to: brak wystarczających zasobów kadrowych oraz brak wystarczających zasobów w zakresie infrastruktury (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Instytucje zgłaszają umiarkowany brak gotowości do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

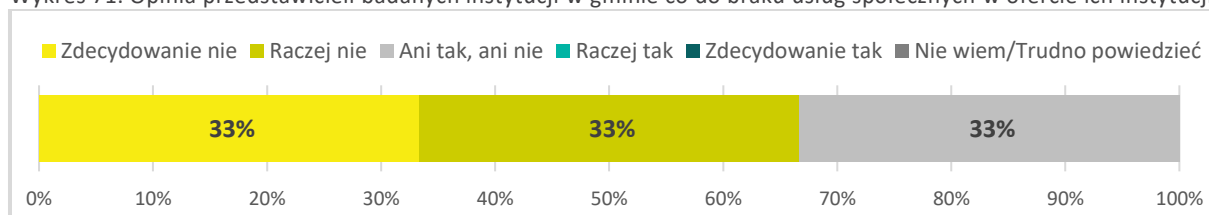
- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) –raczej niegotowe

- wymiar finansowy (budżet instytucji) – raczej gotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynek) – raczej niegotowe.

IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.

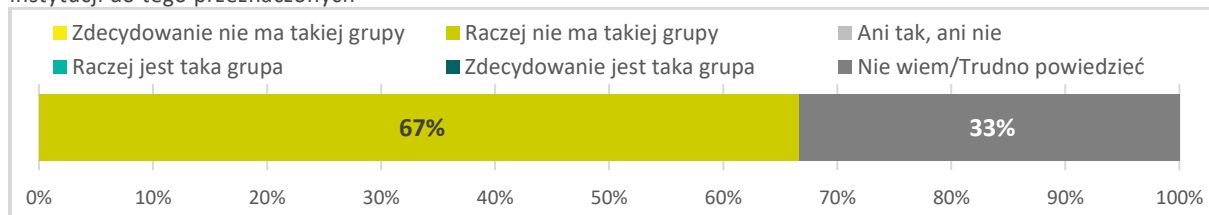
Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług nie brakuje usług społecznych, które mogłyby lepiej odpowiadać na potrzeby beneficjentów.

Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych

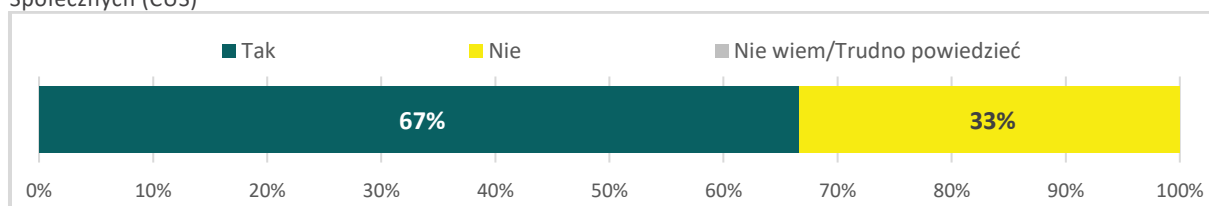
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pracownicy przebadanych instytucji nie wskazują, że jakaś grupa społeczna nie jest objęta wsparciem instytucji do tego przeznaczonych.

V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS)

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS) na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki.

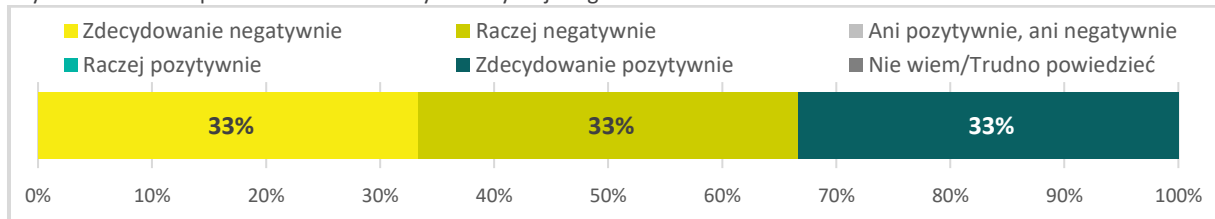
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS)

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele badanych instytucji w gminie Grodzisk Mazowiecki słyszeli o idei tworzenia Centrum Usług Społecznych.

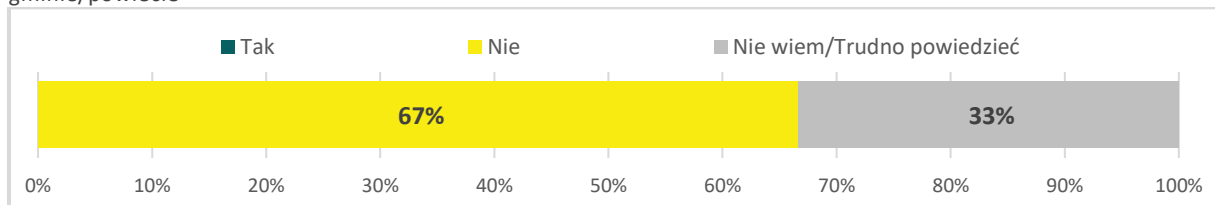
Wykres 74. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do idei tworzenia CUS

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Centrum Usług Społecznych to jednostka organizacyjna gminy utworzona dla jednej lub co najmniej dwóch gmin w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oraz koordynacji tych usług, zgodnie z Art. 9. ustawy o realizowaniu usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych. Przedstawiciele badanych instytucji negatywnie oceniają ideę tworzenia Centrum Usług Społecznych w gminie Grodzisk Mazowiecki.

Wykres 75. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie

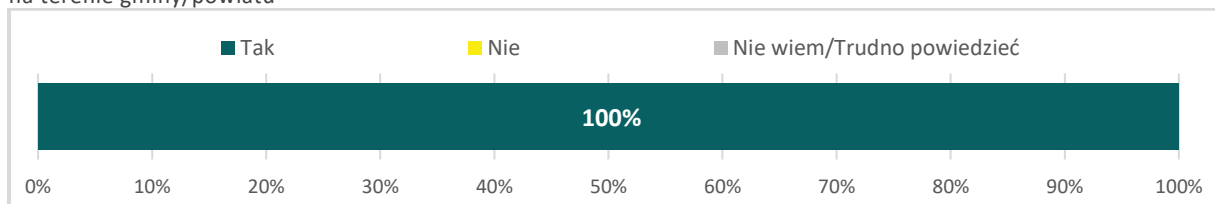
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Dwóch z trzech przedstawicieli instytucji przyznało, że w ich gminie lub powiecie nie funkcjonuje Centrum Usług Społecznych.

VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki.

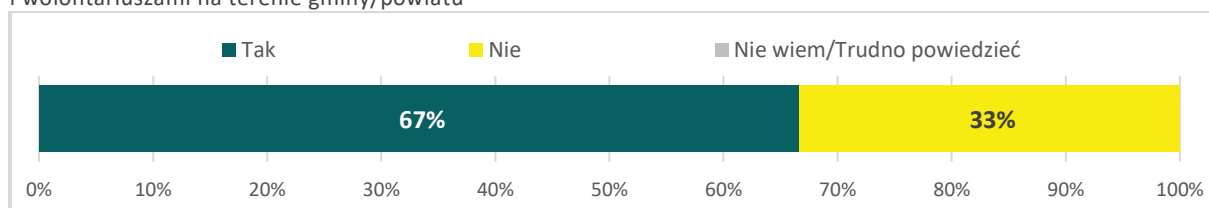
Wykres 76. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gminy/powiatu

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele instytucji przyznali, że w ich gminie lub powiecie działają organizacje pozarządowe.

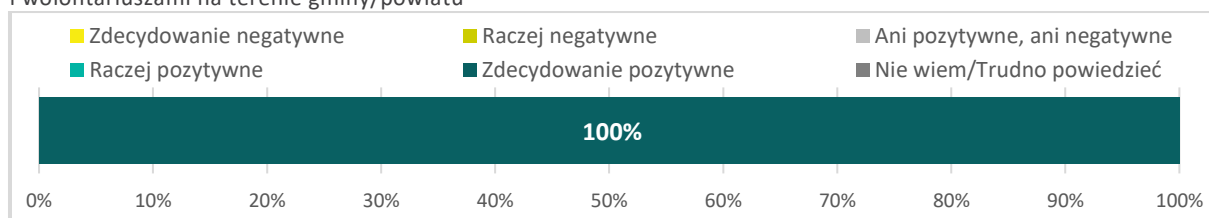
Wykres 77. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Dwóch z trzech przedstawicieli badanych instytucji, którzy mają świadomość działania na ich terenie organizacji pozarządowych, deklaruje doświadczenie współpracy z wolontariuszami lub organizacjami pozarządowymi.

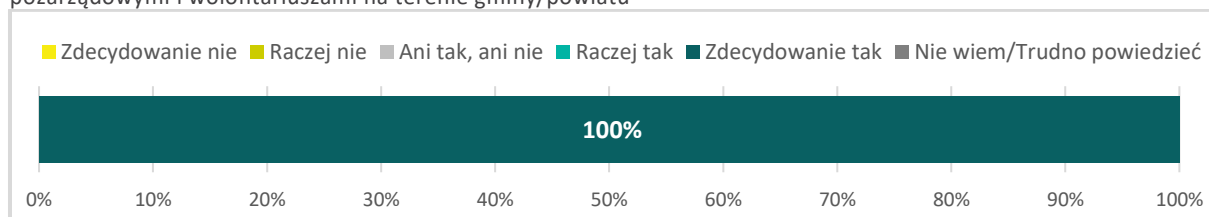
Wykres 78. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu są pozytywne.

Wykres 79. Zainteresowanie przedstawicieli badanych instytucji do nawiązania współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Instytucje, które nie mają doświadczenia współpracy z wolontariuszami lub organizacjami pozarządowymi byłyby zainteresowane nawiązaniem współpracy z nimi.

SPIS TABEL

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w gminie Grodzisk Mazowiecki w 2023 r.	17
Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w gminie Grodzisk Mazowiecki w 2023 r.	18
Tabela 3. Kapitał społeczny w gminie Grodzisk Mazowiecki w 2023 r.	18
Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki.....	19
Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki	19
Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki.....	19
Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki	20
Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w 2023 roku	21
Tabela 9. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w 2023 roku w podziale na wiek i płeć.....	21
Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w gminie Grodzisk Mazowiecki w 2023 roku	22

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów	28
Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów	28
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów	28
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów	28
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów	29
Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów	29
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych	29
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminę	30
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług oferowanych dla osób starszych ..	30
Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług dla osób starszych.....	30
Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych.....	31
Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze	31
Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych.....	32
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze	32
Wykres 15. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób starszych	32
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych	33
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę	33
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami	34
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług dla osób z niepełnosprawnościami.....	34
Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.....	34
Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.....	35
Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami	35
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami	36
Wykres 24. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami	36
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.	37
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminę.....	37
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności	38
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług dla osób w kryzysie bezdomności	38
Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.....	38
Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności.....	39
Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.....	39
Wykres 32. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności.....	39
Wykres 33. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności	40
Wykres 34. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych	40
Wykres 35. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę	41
Wykres 36. Opinia o wystarczalności usług oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie	41

Wykres 37. Ocena dostępności (uzyskania) usług dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego	41
Wykres 38. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego	42
Wykres 39. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego	42
Wykres 40. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego .	43
Wykres 41. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego	43
Wykres 42. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego	43
Wykres 43. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gminy	44
Wykres 44. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gminę	44
Wykres 45. Opinia o wystarczalności usług oferowanych dla rodzin z dziećmi.....	44
Wykres 46. Ocena dostępności (uzyskania) usług dla rodzin z dziećmi.....	45
Wykres 47. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi	45
Wykres 48. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi	46
Wykres 49. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi	46
Wykres 50. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi	47
Wykres 51. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi.....	47
Wykres 52. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe	48
Wykres 53. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług dla osób, które potrzebują pomocy DPS	49
Wykres 54. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi	49
Wykres 55. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług dla cudzoziemców i uchodźców	49
Wykres 56. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne	51
Wykres 57. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne	52
Wykres 58. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne	52
Wykres 59. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne	52
Wykres 60. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne	52
Wykres 61. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne	52
Wykres 62. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminie o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	53
Wykres 63. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminie	53
Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce	53
Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach	54
Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji	54

Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do rodzaju odbiorców usług społecznych	55
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców	55
Wykres 69. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców	56
Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych	56
Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.....	57
Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych	57
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS)	57
Wykres 74. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do idei tworzenia CUS.....	58
Wykres 75. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie.....	58
Wykres 76. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gminy/powiatu	58
Wykres 77. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu	59
Wykres 78. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu	59
Wykres 79. Zainteresowanie przedstawicieli badanych instytucji do nawiązania współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.....	59